

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,24 €

09
2012

HEALAPS

Siili monument

Juba lehed pündilt kattus
hoalimate tuulil...
Aenal seisab haljas kaktus
mida õuest vaatab sil,
mõeldes:
"Talu võib kesta kava,
uni viib mind kaasa, est
kõrgub üle aknalaua,
võimas siili monument!"

AUHINNASADU

Kirjatargad, silmad siia!
Tähelepanu, tähelepanu!

Meil on au ja rõõm välja kuulutada uus Sten Roosi muinasjutuvõistlus – sedakorda juba kahekümne esimene! Üle-eestilise võistlusest on osa võtma kõik 10 – 15aastased õpilased, kellele meeldib kirjutada muinasjutte. Võistlus algab 6. septembril, Sten Roosi sünniaastapäeval, ning juttude ärasaatmise viimane tähtaeg on 20. detsember 2012. Võitjad kuulutatakse välja aprilli alguspäevil, Hans Christian Anderseni sünniaastapäeva paiku. Võistlustöid oodatakse Ann ja Ants Roosi nimele aadressil Endla 2b – 1, Haapsalu 90504. Nobedat sulle- ja hiirejooksu ning muinasjutuliselt mõnusaid mõtteid kõigile!

Rekato Kurjalinnu-
mängude võitjad on
MEHIS SUMIN
Jõgevall ning **LIIS-
MAI KRIGUL** ja
GERDA SEPP
Tallinnast.

Erakordselt
leibuuuudis!
edukat ja
mõnusat uut
kooliaastat,
head sõbrad
ja sugulased!

Suvi pani hõlmad vöö vahele ja läks oma teed, meil on aga seekord jagada tervelt kolme kuu auhinnad. Lõuna-eestlaste auhinnad toimetame nagu ikka Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu lasteosakonda (Kompainii 3/5, Tartu) ning Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid Kullo Lastegaleriis (Tallinn, Kuninga 6). Kellel on muid soove ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele saata e- või tavaposti teel!

Ilusat septembrikuud soovides,
lgavesti Teie Triibu-Liine

Tacticu õuemängud võitsid **RIVO TÜKSAMMEL** Haapsalust ja **ANNALIIS TENISSON** Jõgevall.

Spordi-Barbie võitjad on **TRIINU SEPP** Tallinnast ja **MICHEL MAKAREVITSH** Võnnust.

Polly Pocketi suure karbi võitja on **GERTRUD HAAVISTU** Tallinnast, väiksemad komplektid saavad **AALIKE APOLEV** Vihasoost, **KRISTIINA JÕGI** Puurmanist, **MARIT VAHT** Tartust, **LISETTE SARAP** Haapsalust ja **ELISABET HEIN** Jõgevall.

Viktoriinide lahendajatest tõi loosiõnn raamatud **KATARIINA REINOJALE** Tallinnast, **KRISTIINA VESKIMÄELE** Türilt ja **PILLE MARKOVILE** Pukast.

Juuni- ja juulikuu ristsõnapreemiad – „Juku naljad“ – võitsid **MARGUS ANTONOV** Saaremaalt, **LIISBET VILU** Sõmerult ja **MIKK VALK** Muhust.

Täname Kultuuriministeriumi, Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu. Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS SELLES NUMBRIS:

LAHEDAT LUGEMIST

Luulet: Heli Viht, Kristiina Kõnd, Kerly Ivask,
Karoliine Laaneoja, Ranel Lasn — 4
Merilin Jürjo „Suur vaidlus“ — 6
Kärt Hellerma esimene koolipäev — 8
Markus Saksatamme „Laimu-Lissi“ — 10
Oma sulega: Bente Sild — 12

GALERII

Tallinna IV Joonistustriennaalilt — 13

MAAILM MEIE ÜMBER

Mai Zernask päevalildest — 14

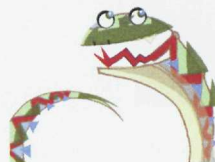
Tere, lind! Peep Veedla tuuletallajast — 16
Anete Miller Soome-Eesti laulupeost — 18
Järjehoidja — 19
Lahe vahetund: õnnelik õppeaasta — 20
Poster 1: „ParaNorman“ — 21
Poster 2: „Kättemaksukontor“ — 22

TEE ISE!

Osavnäpp: Lully Gustavsoni paabulind — 25
Mustkunstnik Ande intervjuu Meelis Kuboga — 26
Irise näomaaling: draakon — 27
Sandra sööginurk: mõnusad salatid — 28

NUPUTA JA NAERA!

Ilmar Trulli ristsõna — 29
Lembitu mõistatus, septembriin — 30
Paetisme — 31
Naeru-uss — 32

ELUMELU

Uudised: Teddy-karu sünnipäevavõistlus — 33

O. Lutsu näidendifestival — 34
Võrulased oma vahvatest vanavanematest — 35
Thomas Scheileke koomiks — 36
Kino: „ParaNorman“ — 37
Hobid ja huvid: Greetel Kala — 38
Siit ja sealt: võistlusmeeleoludes — 39
Sõber Veltzi rokikool: Herman Hermits — 40
Autonimed: Lancia — 42
Rimonne: Kurjalinnud — 43
Rekato: Ikka kurjalinnud — 44

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast

Väljaandja: MTÜ Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn, tel: 631 44 28
e-post: hea.laps@mail.ee

Peatoimetaja: Leelo Tungal
Kujundaja: Vivika Kalt
Levi: Anna-Magdaleena Kangro

Trükk: Reusner AS
Ajakiri Hea Laps on autorikaitse objekt

Tellimine ja info: www.healaps.ee
meili teel tellimine@healaps.ee
ja Eesti Posti koduleheküljelt
Hind üksikmüügis 2,24

Kaanepilt: Kirke Kangro
Värsid: Leelo Tungal

Agnes Veski (Kullo Suurmäituseit)

Heli Viht

HEAD KOOLITEED!

Siis, kui pihlaka põsel on puna,
ümaraks paisunud kastanimuna,
tuulehoog õunugi õunapuult raputab –
nõnda september su uksele koputab.

Koolikell seekord ka Sinule heliseb,
kutsub sind tundi – ei mängult, vaid päriselt,
tundi, kus tarkust ja teadmisi püütakse.
Tänasest koolilapseks sind hüütakse.

VÄRSSE ELVA GÜMNAASIUMI KORRALDATUD LUULEVÕISTLUSELT

MINU EESTIMAA

Christina Kõnd Elva Gümnaasiumi IV klassist

Eestimaa üks kaunis maa, tule tutvu sina ka!
Talvepealinn Otepää, seal on suusatada hää.
Viljandis on paadimees,
Suure-Jaanis teine mees.

Pärnus päevitada hea, seda kindlalt meeles peal!
Kundas kõrged tuhamäed, juba kaugelt neid sa näed.
Võrus kasvab võrukael,
Tuhalas on nõiakaev.

Haapsalus hirmu tunda saad, jalutab seal Valge Daam!
Saaremaa on keset vett, veidi vähem seal on mett.
Jõhvis jõhvikaid võib leida,
Ärmas pakutakse leiba.

Vändra metsas jahimees,
Soomaal põlvini sa vees.
Narvast näed sa Venemaad, Eesti äärelinn on ta.
Pealinn Eestimaal on Tallinn, elada seal väga kallis.

KALEVIPOJA RADADEL

Kelly Ivask Kambja Põhikooli VI klassist

Toompeal kuulsin isa kärke,
Ülemistest ema ängi.
Kükital sai vaetud riske,
Alatskivil heitsin süngi.

Lõppenud on Assamalla,
vaenlased jäid Virus alla.
Suksudest said Kopsumäed,
neid Kadriinas ja Kambjas näed.

Tööd siis tegin Vooremaal,
kündsin põldu Tartumaal.
Üle Peipsi tõin ma lauad,
Lindanisa kerkis kaua.

Saadjärv mu krooni tooja,
Tartust leiad minu looja.
Minust kuuled Saare vallas,
mõõka varjab Kääpa kallas.

MINU EESTIMAA

Karoliine Laaneoja Luunja Keskkooli V klassist

KOERUS koerustükid vahvad,
KUREMAAL on kured aplad.
MÄDAPEA ei ole mäda,
KÄRUL pole miskit häda!

PRILLIS kõigil terav pilk,
MÄRJAL langeb tilk ja tilk.
TUDUS uni on meil hea,
AEGNA seda ikka teab!

KANAKÜLAS kanu palju,
TSIRGULIINAS hääl on valju.
PÜSSIS jaht käib juba ammu,
MEHIKOORMAS palju rammu.

NUTU on meil väga kurb,
METSAPOOLES kena nurm.
MÖRTSUKA on väga võik,
KALLIKÜLAS armas kõik!

REIS MÖÖDA EESTIT

Ranel Lasn Jõõpre Põhikooli VI klassist

Pärnust ma stardin ja Tartusse suundun.
Sindis peatun, sest näljaseks muutun.
Edasise tee valin läbi Tõrva,
võib-olla Tartust sõidan edasi Põlva.

Järgmisel päeval ma Otepääle põikan.
„Tere, talvepealinn!“ Haanjasse saabudes hõikan.
Otepäält ma Maardusse maandun,
silgates Sillamäele ma kaldun.

Nüüd natuke puhkust Maidlas veel
ja edasi pörutan Paidesse.
Paides käidud, oleks ju nüri
jätta vahele väikelinn Türi.

Käinud ära Kärdlas, näinud laululinna,
tahaks edasi veel Kilingi-Nõmme minna.
Rakvere linnuseski sai käidud,
Eesti linnu nüüd olen ma näinud.

Laura Merendi (Kullo Suurmäheselt)

Elisabeth Summatavet

Suur vaidlus

Merilin Jürjo Prantsuse Lütseumist

See hommik ei olnud mitte millegi poolest eriline. Esimesed arglikud päikesekiired hiilisid väikese Klara tupp, peletades sealt pimeduse ning ühtlasi ka unenäod, sest valges ruumis on nii raske und näha. Tüdruk lõi silmad lahti. Päikesepaiste rõõmustas teda pärast pikka vihmaega, sest juba mitu päeva oli ta kõigest hingest soovinud aasale lilli korjama minna.

Ta tõusis kiiresti, riietus, jooksis kööki, kus ta suudles ema põsele, haaras just ahjust tulnud sooja saiakese ning asus otsima korvi, kuhu lilled pista. Viimaks leidis ta otsitu ning kauaoodatud retk võis alata.

Aas oli täpselt nii kirju, kui Klara oli unistanud – kõikisuguste värvitoonidega õied justkui ootasid, et tüdruk neid nopiks. Punased, kollased, violetsed, sinised. Üle Klara näo libises naeratus ning ta asus oma tööga pihta. Korvike täitus lilledega justkui võluvael, kuni enam ükski õis sinna ära ei mahtunud. Siis istus tüdruk maha ning jäi enda ümber vaatama. Ta oli

jõudnud metsa servale. Tema kõrval, otse karikakra-põõsa kõrval kasvasid metsmaasikad – suured, magusad ja tulipunased. Tüdruk sirutas käe nende järele. Vaevalt oli pisike Klara maasika suhu pistnud, kui tema kõrvu kostis veider vestlus, mille osalisteks osutusid kaks oravat. Esimene neist ütles:

„Mina nägin seda puud kõigepealt. Seega on see minu oma.”

„Aga sinul on juba puu,” vaidles teine vastu, „ja keegi pole öelnud, et sul peab neid kaks olema.”

„Ära virise, Elsa. Puu on minu ja seega pead sa minu korraldustele alluma.”

„Ei mõtlegi, Rodrigo! See on minu kodu ja kõik. Üleüldse, kes oled sina...”

„Tss! Kas sa maasikad korjasid ära?” nõudis Rodrigo, surudes oma käpa teise orava suule.

„*Mudugi ma koljasin maasikad äla,*” pomises Elsa, üritades oma suud vabastada. Kui see tal õnnestus, virutas ta tänutäheks Rodrigole vastu õlga.

„Kõik maasikad?” ei jätnud Rodrigo jonni, rõhutades iga sõna.

„Ma... ma usun küll,” vastas Elsa, kuid kindlus ta hääles oli nüüdseks plehku pannud. „Milles probleem üleüldse?”

Rodrigo silmitses pingsalt Klarat, nagu tahaks ta tema näost mingit kinnitust saada, ja ütles siis: „See tüdruk – ta saaks nagu meist aru!”

„Ära ole rumal – me oleme oravad!” Elsa raputas sellise jaburuse peale pead, tahtes juba uuesti vana vaidluse poole pöörduda, kui Klara püsti tõusis ning lausus: „Aga ma saangi teist ju aru.”

Mõlemad oravad põrnitsesid uskmatult tüdrukut, suud ammuli.

„Ta nagu oleks rääkinud meiega. Teeskleme, et me oleme oravad,” pakkus Rodrigo välja.

„Rumal itaallane, sa oledki orav,” teatas Elsa pahuralt.

„Mille pärast te vaidlesite?” päris Klara, astudes puu juurde, millel oravad istusid.

„Asi on väga lihtne. Me tülitsetime *üüli pälast*,” lausus Elsa, kelle viimaseid sõnu takistasid Rodrigo käpad, mis ta suud jälle sulgeda üritasid.

„Üüri pärast?” päris pisike Klara. „Miks teie üüri pärast kaklete?”

„Sest Elsa keeldub seda maksmast!” teatas Rodrigo, kuna Elsa lausus, et ei kavatsengi maksta.

„Kas siis metsas peab ka üüri maksuma?” päris Klara. Mets oli ju vaba, vähemalt nii oli ta muinasjutust alati kuulnud.

„See oli minu puu – mina nägin seda esimesena! Ja seega pean ma üüri saama!” ei jätnud itaallane jonni.

„Jah, aga mina kolisin siia sisse ja elan siin. Sina lenda tagasi oma kuuse otsa ja ole vait!” teatas Elsa, lõi nina püsti, tõukas Rodrigo oma teelt eest ning tatsas puuõõnsuse poole.

„Sul pole üürilepingut, mille järgi sa võid siin elada!” hüüdis tõugatu oksa küljes kõõludes.

„Näita mulle omanikupabereid ja siis räägime edasi,” lõpetas Elsa vestluse ja virutas ukse kinni. Ilmselgelt pidas ta ennast võitjaks. Vähemalt seekord.

Rodrigo upitas ennast oksale tagasi, tahtes juba uksele prömmima minna, kui vestlusesse sekkus veel üks isik, ilme unine ja piisavalt pahur, et orava mõtteid kõita.

„Kes see teine ikka mu und rikub kui mitte teie, oravad!” käratas hunt, välgatades oma valgeid teravaid hambaid. „Kas teil midagi targemat teha pole?”

„Ta ei maksa üüri!” julges Rodrigo iitsatada, hüpatas hundist nii kaugele kui oks võimaldas.

„Sina ei maksa mulle ka üüri!” teatas hunt lõrisedes.

„Miks ta sulle üüri peaks maksuma?” päris Klara arusaamatult, hundi ees hirmu tundmata. Nüüd, kui ta

loomi rääkimas kuulis, ei tundnud ta hirmu.

„Sest ma olen temast tugevam ja võiksin ta ära süüa. Et seda ei juhtuks, peab ta mulle maksma. Aga,” hunt pöördus Klara poole, „kaunis daam, ma pole teile ennast veel tutvustanud. Minu nimi on Albert.” Hunt tegi Klara poole galantse kummarduse, sirutades käpa välja, nagu ootaks ta tüdruku kätt, mida suudelda.

Klara ei ulatanud hundile oma kätt, selle asemel tegi ta tähtsa näo pähe ning teatas, et ta ei kavatses rääkida õelate loomadega. Hunt, kes sellest tohutult solvus, tõmbas oma käpa tagasi.

„Ma ei ole õel!” teatas ta protesteerivalt. „Ma teenin nii oma elatist!”

„Elatist??” karjatas Rodrigo ülevalt oksa pealt. „Oravatelt tammetõrusid varastades? Hundile on see jah, suur elatis!” Oravapoiss vihastas nii väga, et võttis taskust tammetõru ja virutas selle hundile vastu pead.

„Säh, sinu üür!” teatas orav, keeras otsa ümber ning lahkus seltskonnast.

Albert raputas pead.

„Nad tülitsevad nii juba mitu aastat,” lausus ta, mängides hajameelselt tammetõruga, millega ta hetk tagasi vastu pead oli saanud.

„Üüri pärast?” päris Klara, lisades siis: „Sel pole ju mõtet.”

„Ei, mitte üüri pärast. Tegelikult on probleem selles, et Rodrigo tahab, et Elsa tema juurde koliks, aga ta ei oska seda talle kuidagi öelda. Ja seega igapäevane üüri nõudmine annab itaallasele võimaluse Elsa juurde tulla.”

„See on ju naeruväärne!” leidis Klara.

„Elu ongi täis naeruväärseid asju,” vastas hunt mõtlikult, pistes tammetõru suhu ja seda närides. „See on üks naeruväärsuse näiteid – hunt, kes sööb tammetõrusid. Kui teised karjas sellest teada saavad, võin ma ülejäänud elu vaid karjal sabas sörkida.”

„Sa sööd tammetõrusid?” päris pisike Klara uskmatult, silmad suured ja ümmargused. „Päriselt ka või?”

„Ära hõõru seda mulle nina peale. Ma olen niigi oma maitsemeeles pettunud.” Albert pööras pilgu kõrvale ning sättis käpa silmadele. Tal oli häbi selle pärast, kes ta oli. Siis äkki jõudis Klarani teadmine, miks hunt oravalt üüri nõudis. Täpselt samamoodi, nagu Rodrigol oli varjatud põhjus, oli see ka Albertil. Nimelt – ta ei saanud ju ise tammetõrusid korjata.

„Aga Albert, sa ei pea ennast häbenema,” lausus Klara õrnalt ja lohutavalt, tahtes hunti aidata, „me oleme ju kõik erinevad ning erinevate maitsetega. See, et sina tammetõrusid sööd, pole imelikum kui see, et sa ei julge tunnustada oma karjale, kes sa tegelikult oled. Kui su olemus su karjale ei meeldi, siis lahku püstipäi. Igatahes oleksid sa õnnelikum kui praegu, mil sa teeskled kedagi võõrast.”

Esimene koolipäev

Kärt Hellerma

Koolimine oli sündmus, mida hakkasin ootama varakult, umbes viie- või kuueaastaselt. Miks? Mul oli omakandis paar sõpra, kes olid minust aasta vanemad. Ka kooli läksid nad aasta varem. Mäletan, kuidas neid õhtuti ootasin: passisin aia vahelt, kuidas nad koolist tulid, tähtsad näod peas ja ranitsad seljas. Nende ellu kuulus miski, mida minu elus veel polnud.

Ootasin kärsitult aega, mil saan sama tähtsalt kooliteed käia. Lugemine oli mul siis juba selge ja kirjutada oskasin natuke ka. Lasteaias ma ei käinud. Veetsin enne kooliminekut kõik suved ja vahel ka osa talvest maal. Vahe nende kahe olemise vahel oli määratu. Linnakodus pidin luba küsima, kui oma õuest välja tahtsin minna. Maal astusin lihtsalt uksest õue ja suur maailm oli sealsamas. Vanaema ja vanaisa muidugi

valvasid mu järele ja lugesid vahel ka sõnu peale, aga üldiselt piiranguid polnud. Hea oli maal olla. Süda ja hing olid seal vabad. Silm seletas seal kaugele. Nii põllud, heinamaad, metsad kui ka taevas nende kohal – kõik oli hele ja avar. Linnas jälle olid sõbrad, kellega sai koos midagi põnevat ette võtta, näiteks onni ehitada või rahvaste palli mängida.

Lõpuks koitis minugi suurpäev. 1. septembril 1964 läksin Tallinna 28. 8-klassilise kooli esimesse klassi. Minuga tuli kaasa isa, sest ema oli õpetaja ja tal oli vaja sel päeval olla oma õpilaste keskel.

Esimesest koolipäevast on mul kõige eredamalt meeles kohtumine kena ja sõbraliku, ruugete paksude juustega tüdrukuga nimega Mare. Marest sai pikkadeks aastateks minu pinginaaber. Oleme temaga jäänud sõpradeks tänini.

Huvitaval kombel on meie sõpruse algusest olemas ka pildiline tõendus. Nimelt pidas Mare isa ajakirjandusfotograafi ametit, aga tal oli olemas ka filmikaamera. Tolle aja kohta oli see haruldane. Sellistest võimalustest, nagu on nüüd elu tähtsündmuste jäädvustamiseks, ei osatud siis unistadagi.

Ootasin kärsitult aega, mil saan sama tähtsalt kooliteed käia. Lugemine oli mul siis juba selge ja kirjutada oskasin natuke ka.

Kõik jäi pigem mällu, igaühele isemoodi.

Juhtus nii, et Mare isa filmis oma tütre tähtsat päeva ja täitis endale võetud ülesannet tõelise režissööri hoolikusega. Filmil on näha, kuidas Mare koos emaga koduaiast mõned ilusad roosid valib, kuidas nad seejärel emaga koduvärvast välja tulevad ja kooli poole minema asutavad. Järgmine kaader, oh üllatust, aga on juba minu isast ja minust, kes me koolivärvast sisse tuleme. Kohe pärast meid siseneb Mare koos oma emaga. Nemad tulid teiselt poolt ja ilmselt jõudsimme meie isaga neist murdosa sekundi võrra varem värvani. Eks astunud Mare isa kaameraga ette, teeraja

kõrvale ootama, et jäädvustada hetk, mil Mare esimest korda koolivärvast sisse astub. Aga võta näpust, esimesed sisenejad olime hoopis meie isaga. Kui täpne olla, siis astus isa suurte sammudega ees, mina järel. Astun reipalt rühkides kaadrisse. Mul on seljas pidulik koolivorm: tume, valge krae ja kätistega pluus, tume seelik, ees must põll, valged põlvikud jalas, koolimüts uhkelt peas. Mu näol on rõõm, uhkus ja uudishimu.

Kohe seejärel sattusime Marega aulas kõrvuti istuma. Hiljem läksime ka koos klassi ja istusime ühte pinki, mis asus keskmises pingireas, just parajas kauguses õpetaja lauast. Tore on filmilt vaadata, kuidas me teineteisega häbelikult tutvust teeme.

Jäädvustatud on ka hetked aktusest: suur sagimine, saalitäis pidulikult riietatud lapsi pingiridadesse kiilutuna. Direktor peab kõnet, tütarlasteansambel laulab, kõigil ühesugused valged pluusid seljas ja suured valged lehid peas. Tollal oli kombeks tüdrukutele lehve pähe siduda. Nende sidumine oli omaette kunst – et oleks õige sõlm ja näeks ka ilus välja. Mida suurem ja hõljuvamast riidest lehv, seda uhkem. Eriti väarikaks tegi tüdruku kapronlehv, sest kapron oli kallis materjal.

Neil, kellel olid pikad juuksed, põimiti linnid patsidesse ja seoti palmiku otstes suurtesse lipsudesse. Juuksekomme, nagu praegu, siis ei tuntud.

Mul kahjuks ei olnud pikki juukseid, sest ema ei lubanud neid kasvatada. Ta arvas, et mul on selleks liiga õhukesed juuksed. See oli üks otsatu vaidlus, mida emaga sel teemal pidasime. Tuka, mis kiiresti pikaks kasvas ja silmadele kippus, käskis ema kammida külje peale ja panna juukselõksuga kinni. Nii tegingi, sest olin kuulekas laps. Lõksud olid loomulikult tüütud, sest kippusid lahti tulema ja ära kaduma. Vahel pani ema neid mulle mitu tükki pähe, et otsaesine ikka ilusti vaba oleks.

Veel on Mare isa tehtud filmilt näha, kuidas piduliku kontserdi lõppedes antakse kõigile esimesse klassi astuvatele lastele pidulikult kätte õpilaspiletid. Midagi kinnitatakse meile ka rinda, aga see polnud veel oktoobrilapse viisnurkne täheke. Oktoobrilapseks astumise au sai meile osaks alles paar kuud hiljem.

Kui esimese koolipäeva aktuselt koju jõudsimme, tegi isa minust koduvärvast pilti. Panin ranitsa ka pildistamise tarvis selga – et oleks nagu päris koolilaps. Kooliaeg oli alanud.

Laimu-Lissi ja Kuri Keel

Markus Saksatamm

Tädi Lissi rääkis teistest ainult halba. Ta armastas laimujutte sedavõrd, et ajapikku oli tema keel muutunud kaheharuliseks nagu mõnel roomajal. Igal hommikul neelas ta lusikataie lukuõli, et jutt libedamalt voolaks, jalutas siis linnas ringi ja patras: „Kas te tunnete seda pisikest onu, kes elab raudteejaama vastas? Teate, tal on krussis põrsasaba taga! On ju kole?”

Ega teda küll usutud, kõik tundsid ju kurikuulsat keelepeksjat hästi, ent ebameeldiv oli see kohtumine siiski.

„Ärge te trammiga sõitke!” hüüdis laimu-tädi lahkuvatele inimestele järele. „Trammijuht on nõme mees ja tal on ussid kõhus.”

Lõpuks hakkasid kõik linlased kihvtise keelega tädikest vältima. Keerasid teda märgates kõrvaltänavasse ja andsid jalgadele valu. Nüüd ei olnud laimutädil enam ühtegi kuulajat. Igav hakkas. Aga kõige hirmsam oli veel see, et jõude seisev keel pöördus oma perenaise vastu.

„Sina, muti, oled üks vana madu-uss!” teatas mässu tõstnud keel kahjuröömsalt. „Ma räägin kõigile, et sa sööd konni ja nõelad marjulisi.”

Tädi Lissi kokkus hirmsasti. Sellega ei olnud ta sugugi arvestanud. Ta katsus küll keelt talitseda, kuid tulutult. Laimaja seevastu aga mõtles välja uusi, järjest jultunumaid valesid.

„Homme saavad kõik teada, et sa pissid öösel voodisse!”

„Aga ma ei pissi ju,” ütles Lissi nutuga võideldes. Kuri keel aga üksnes naeris vastikult.

„Mis minuga ometi toimub?” mõtles Lissi heitunult. Ta otsustas, et ei too enam ainsatki sõna kuuldavale. Ent üleannetu keel ei mõelnudki nii lihtsalt alistuda.

„Pissi-Lissi, Pissi-Lissi,” narris ta vaest tädi. Lõpuks

ta siiski tüdines ning jäi tukkuma. Nüüd hiilis tädike kiki varvul vannituppa ning heitis pilgu peeglisse. Oo, see oli lihtsalt kohutav – tema keel oli vängetest laimujuttudest värvunud süsimustaks!

„Ei, mulle igatahes aitab!” kisas õnnetu Lissi. „Pesen kohe keele puhtaks ning hakkan kombekaks tädik.” Ta proovis keelel natist kinni haarata, see aga tõmbus suus kerra ning sisises justkui rästik. Tädi Lissi tiris õelutseja siiski pajalapi abil päevavalgele. Ta määris nuustikule seepi ja asus keelt puhtaks küürima. Vesi tõmbus pesukausis kiiresti mustaks, keel aga ei muutunud sugugi heledamaks. Tädi Lissi kallas musta vee kraanikausist alla ning proovis uuesti. Seekord kasutas ta seebi asemel kanget nõudepesuvahendit.

„Pesuvahend näikse toimivat,” rõõmustas tädi, märgates, et keeleots muutub tasapisi roosaks. Ta vahetas pesuvett iga natukese aja tagant. Lõpuks oli ta keel sama värvi kui teistel inimestel. Lissi naeratas õnnelikult. Ta väänas keelest suurema vee välja, läks siis õue ning riiputas end pesulõksu abil keeltpidi nõõri külge kuivama.

„Kui vaid pesunõõr katki ei läheks,” mõtles tädike suvetuules tasakesi kiikudes. Õnneks pidas nõõr raskusele vastu ja juba samal õhtul otsustas Lissi saatuse proovile panna. Ta lausus: „Meie linnas elavad toredad inimesed.”

Küll see oli imelik tunne! Keelel oli isegi veidi valus, nii harjumatu oli teistest head rääkida. Aga nagu teada, teeb harjutamine meistriks. Ta proovis uuesti, nüüd juba valjemini: „Meie linnas elavad toredad inimesed.”

Sedapuhku kuulas keel korralikult sõna. Tädi Lissi naeratas õnnelikult. Ta ronis mööda redelit katusele, sealt korstna otsa ja hõiskas nii kuis hääl võttis: „Meie linnas elavad toredad inimesed!”

Helin Tikerpuu

BENTE SILD JÕGEVALT

Mina olen Bente Sild. Ma olen 11 aastane, lõpetasin Jõgeva Gümnaasiumi 4a klassi. Mulle meeldib tantsida ja laulda, ma käin ka tantsutrennis. Elan kahekorruselises majas, meid on kokku 5 – mina, minu kaks suurt venda, ema ja vanaema. Minu lemmiksöök on jäätis ja lemmikjoogiks segumahl. Kelleks tahan saada?

Ma tahan kohutavalt kirjanikuks saada. Kirjutamine ja lugemine on mind alati paelunud. Kui ma juttu kirjutun, siis on mul tunne nagu loeksin raamatut, mitte ei kirjutaks ise juttu. Ma armastan kirjutamist ja fantaseerimist, see on minu jaoks kõige parem tegevus. Kui ma suureks saan, siis töötaksin ma kodus laua taga ning töötamiseks läheb mul vaja pliiatsit, paberit, trüki-masinat ja arvutit. Töötades pean ma ka asju õigesti sõnastama, et jutt ikka põnev ja arusaadav oleks. Ma arvan, et asjade õigesti sõnastamine on selle töö juures kõige raskem. Tööpäev oleks mul selline, nagu ma ise tahan, sest ma töötan ju kodus. Mingil suvalisel päeval, suvalisel kellaajal istuksin ma laua taha, sest mul tuli hea mõte kellestki või millestki kirjutada. Siis ma istuksin ja kirjutaksin, kirjutaksin kõike, mis pähe tuleb! Kui mul mõte väga jookseb, kirjutaksin ma edasi ka öösel, sest ega head mõtet ei tohi ju raisku lasta. Kui ma jutu valmis saan, siis kontrolliksin ma selle kindlasti üle, lausa mitu korda ning seejärel laseksin selle jutu avaldada. Jah, selline oleks minu tööpäev. Ma kavatsen saada kirjanikuks.

PEEGEL

Oh sind, peeglit, küll!
Näitad kogu aeg mind,
aga mina tahan sind.
Ma ei taha end!
Kogu aeg on nii –
mina, mina, mina...
Miiks ei ole sina?
Miiks olen mina?

KARU UNI

Karu, karu,
mis sa teed?
Kas sa magad?
Miiks sa magad?
Miiks sa pole ärkvel nagu...
Miiks sa pole ärkvel nagu...
Miiks sa pole ärkvel nagu...
Nagu mina?

SAJAJALGNE

Sajajalgne, sada jalga!
Väike putumutukas –
piisaks temal neljast jalast,
võtab ikka sada ta.
Neli oleks nagu vähe,
kümme liiga palju on.
Mõtles: võtan kohe sada,
see ju ümmargune arv!
Teised ussid jalust ilma,
neile anti ainult silmad.
Nüüd sajajalgtsel sada jalga,
tahab lahti saada neist.
Mõtleb: olin ahne ma
teised ilma jaluta...
Kuid mul neid palju, sada tükki!
Ülejäävad kümme annaks ära ja
teised jätaks endale
sa tead küll, noh, hoiule.

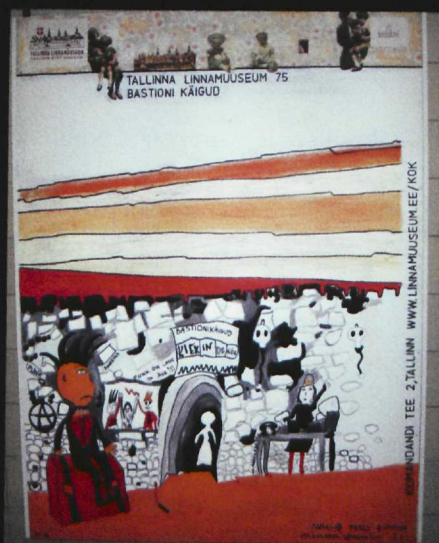
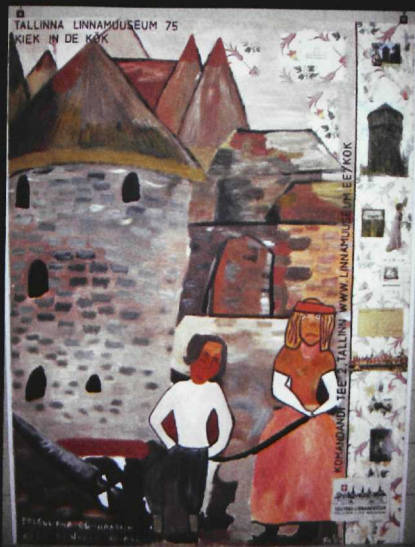
EESTI VABARIIK

Eesti riik on vaba riik,
see on nagu Vabariik.
Lihtsalt see on vaba riik,
mitte ainult Vabariik.
Peale selle on ta veel
üks väike armas maakene.

TALLINNA IV JOONISTUSTRIENNAALILT

GALERII

Internetist vaata lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

PÄEVALILL PÜÜAB PILKU

Mai Zernask

Nähka ukerdas aianurgas ja püüdis ära arvata, kui pikk ikka see Juuli-memme uhke ja suur lill on. Ta ronis ja ronis ja õisikuni jõudes oli lausa võhmal. No on alles pikk! Ja millised lopsakad lehed ja õisik nagu korvike täis imelisi musti seemnekesi!

„Juuli-memm, mis lill see on?” hüüdis Nähka toa poole. Juuli tuli ja ajas ka pea kuklasse.

„See on päevalill,” selgitas memm.

„Ma näen isegi, et päevalill, mitte öölill!” turtsus Nähka alla ronides.

„Päevalill ei ole meie looduses kasvav liik, vaid üheaastane kultuurtaim, mis vahel siiski võib kasvada ka metsistunult elamute ümbruses. Päevalille kõrgus on tavaliselt meetrist kahe ja pooleni, harva 4 – 5

meetrit. Vars on tal karedakarvane ja lehed lõhestumata, paarikümne sentimeetri laiused, pikarootsulised, jämesaagja servaga, karedad. Korvõisiku putkõied on pruunid, keelõied kuldkollased. Paljudes keeltes tähendab päevalill päikeselille. Päevalille õisik ongi nagu aia suur päike ja ta keerab oma õisikut päikesega kaasa.”

„Kust need päevalilled meie aeda said?” uuris Nähka

„Eks ma ise panin seemned kevadel mulda,” vastas memm ja lisas: „Harilik päevalill pärineb Põhja – Ameerikast, kus on rohkesti selle perekonna liikmeid. Kultuuri on võetud peamiselt õlirohketes seemnetega üheaastased või dekoratiivsed liigid. Päevalilli kasvatatakse juba iidsetest aegadest peale ja neid leidub ka väga erinevates kasvukohtades, isegi raiesmikul võib

mõni kaunitar kõrguda. Inimene sinna neid vaevalt külvab, aga linnud küll, sest talviti toidavad inimesed oma sulissõpru just päevalilleseemnetega.

Raamatus „Maailma viljad” kirjutatakse, kuidas Ameerikas käinud hispaanlased töid päevalille 1510. aastal Euroopasse, kus seda kasvatati mõned sajandid ainult ilutaimena ja alles hiljem hakati toiduks kasutama maitsvaid seemneid, mida vahel sihvkaideks kutsutakse. On ka teada, et indiaanlased söid sihvkasid juba 5000 aastat tagasi,“ pajatas memm.

„Juulimemm, mis need sihvkad on?” uudistas Nähka.

„Päevalilleseemneid kutsub rahvasuu vahel sihvkaideks. Venemaal hakati neid sööma 18. sajandil. Aga esimene teade, et selle taime seemneist saab õli, pärineb 1779. aastast,“ rääkis Juuli-memm. „Päevalilleõli laiema tootmise alguseks loetakse seal 1830. aastat, kui Voroneži kubermangu Aleksejevka külas elanud pärisorjast talupoeg Bokarev hakkas oma aias kasvatatud päevalilleseemnetest õli tegema. Päevalilleõli on pikki aastaid kasutatud toiduks, enne kui peenemad oliiv- jt teised õlid lauale jõudsid. Nagu vanaemad ja -isad mäletavad, kutsuti seda „poslamaslaks” ja omaaegne Nõukogude Liit oli selle õli üks suuremaid tootjaid. Päevalilleõli sobib ka ravimiseks, eriti kuivale ja karedale nahale, sest vähendab nahaärritust ning soodustab pindmiste haavade paranemist. Koostiselt on ta lähedane inimese naha poolt toodetavale rasule. Teda sobib

kasutada ka massaažiõlina. Kõige parem on kasutada külmpress-päevalilleõli. Vartest ja lehtedest tehakse loomasöödaks silo.”

„Kas meil ka kõige-kõige päevalilli on, sest nüüd ju räägitakse ikka sellest, mis on kõige pikem, kõige raskem, kõige ilusam, kõige uhkem?” uuris Nähka edasi.

„Tartu Botaanikaiaia külje all asuva elumaja aias kasvas päevalill, mis sundis möödujaid seisatama ja imetlema. Päevalill oli nelja meetri kõrgune ja paistis üle aia. Teises peres – Paide kandis – kasvas aga päevalille korvik ehk korvõisik nii suureks, et ta läbimõõt oli ligi 50 cm. Arvatakse, et Eesti kõige kõrgem päevalill on olnud 414 sentimeetri pikkune. Maailma väikseim õitsev päevalill oli kõigest 5,6 cm kõrgune, aga pikkuse maailmarekord püstitati Inglismaal, ja see oli 7,17 meetrit,“ teadis memm. „Päevalilled on inspireerinud ka kuulsaid maalikunstnikke. Vincent van Gogh`i „Päevalilled” on väga tuntud maal. Suurmehe maali väärtus maailmaturul on 120 miljonit dollarit.”

„Oi, ma vaatan ja vaatan meie päevalille, ja ta muutub mu silmis aina kaunimaks!” hüüatas Nähka.

„Jah, ilu on meie enda silmades, Nähkake,“ lausis Juuli-memm ja paitas pilguga oma aia kauneid päevalilli. „Vaata ja valva siis oma sõpru. Varsti tulevad seemnetega maiustama ka tihased. Kui seemned päris valmis, jätkub sullegi, mu väike sõber!”

Foto: Mati Kose

TUULETALLAJA

Peep Veedla

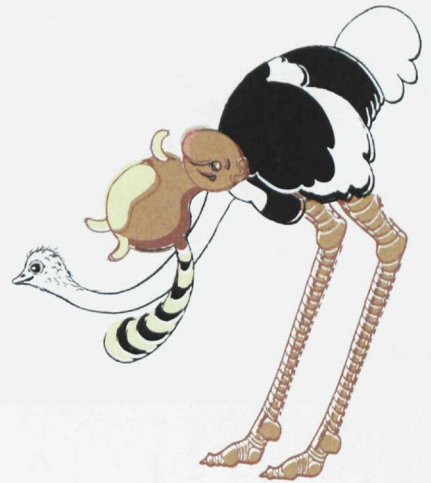
Inimesed nimetavad tuuletallajaiks tühikargajaid, kelle vehklemisest mingit tulemust ei paista. Linnuriigis aga kannab õigustatult seda nime lind, kes tuule tallamisega endale „leiba teenib“. Nii et kui tuuletallaja tühja tuult tallaks, oleks ta ammugi välja surnud. Temale ei ole tuul tühi.

Tuuletallaja leiab oma saagi peamiselt maapinnalt, kuid varitseb seda õhust. Saaki seirates rapleb ta sageli suhteliselt madalal õhus ühel kohal. See tegevus ongi talle nime andnud. Et saagiks langevad sellele hakisuurusele pistrikule tavaliselt mitmesugused pisinärilised, on ta inimeste suur soosik. Võimalusel pistab tuule-

tallaja pöske ka mõne sisaliku, linnupoja või putuka.

Tuuletallaja elab sageli inimeste läheduses, sest talle sobib mitmesugune kultuurmaastik. Pesapaigaks valib ta tavaliselt mõne põldudevahelise metsatuka, pargi-ääre, lagendiku- või raiesmikuäärse metsaserva. Saagi-jaht käib ikka avamaastikul. Paraku on praegu Eestimaal sobivaid metsatukki tunduvalt rohkem kui tuuletallajaid. Mäletan lapsepõlvest, kuidas enamasti igas metsatukas pesitses oma tuuletallajapaar. Nende tegevust kodukuusikus õnnestus jälgida binokliga läbi õhuakna, ei mingit vaeva ega pingutust. Täna sel päeval aga hinnatakse tuuletallaja arvukuseks meil vaid 300 –

Tuuletallaja elab sageli inimeste läheduses, sest talle sobib mitmesugune kultuurmaastik. Pesapaigaks valib ta tavaliselt mõne põldudevahelise metsatuka, pargiääre, lagendiku- või raiesmikuäärse metsaserva.

450 paari. Seda on 10 – 20 korda vähem kui meie tavalisemat kullilist hiireviud. Ja seda on ka vähem kui näiteks väike-konnakotkast. Seega ei tea, kas julgengi väita, et tegu on ühe meie tavalisema kullilisega.

Tõsiselt võib rõõmustada see talumees, kelle maadel veel tuult tallatakse, sest tuuletallaja hoiab teravilja hävitajatel silma peal. Kes aga kindlasti tahab oma põlde valvama tuuletallajat, sellele soovitan sättida põlluserva üles mõni pesakast, sest tuuletallaja on teada kui laisk pesaehitaja. Enamasti kasutab ta vanu varesepesi, sobivaid õõnsusi või õnarusi varemetes. Paraja pesakasti võtab ta meelsasti tarvitusele.

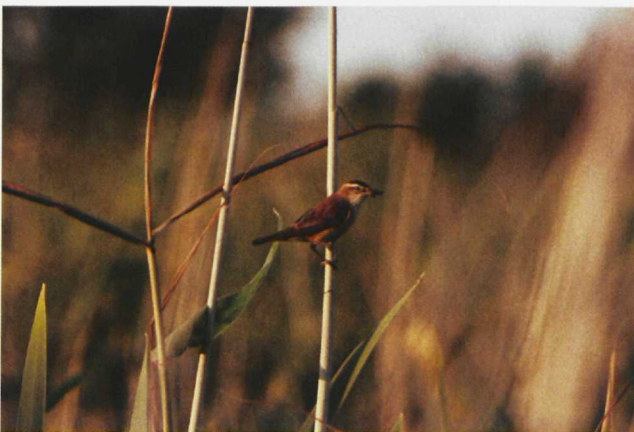
Eestis ei ole tõenäoliselt palju neid inimesi, kes tuuletallajat looduses kohates ta ära tunnevad. Hea, kui suitsupääsukegi tuttav tundub. Huvitav oleks teada, kui paljud belglased tuuletallajat tunnevad. On ju tuuletallaja rahvuslinnuna Belgiat esindanud niisama kaua kui suitsupääsuke Eestit.

Millest belglastel selline valik? Riik on neil kolmandiku võrra väiksem kui meil, rahvast kuus korda rohkem, leidub siis seal veel ruumi tuule tallamiseks? Kuna loodusmaastikku on vähe, saavadki Belgias suuremal osal territooriumist pesitseda kultuurmaastikuga kohanenud liigid. Kuid eelkõige sümboliseerib tuuletallaja Belgiat siiski tuule enda pärast. Madala maana on Belgia küllalt tuuline ja seega tuul neile sümboolne nagu meile näiteks palkidest talutare.

September on tuuletallajatele rändeaeg. Rändavad aga meie tuuletallajad Kesk-Euroopast kuni Põhja-Aafrikani. Võivad ka Belgiasse pidama jääda. Kodupaika naasevad nad jälle aprillis.

Üks tuuletallaja lendab meie taevas siiski aastaringelt. Estonian Airi Tuuletallaja. Just sellise nimega ristiti tänava kevadel üks neljast uuest meie lennufirma lennukist, rahva poolt pakutud linnunimedest võitis tuuletallaja kõiki teisi sulelisi suure ülekaaluga.

Foto: Peep Veedla

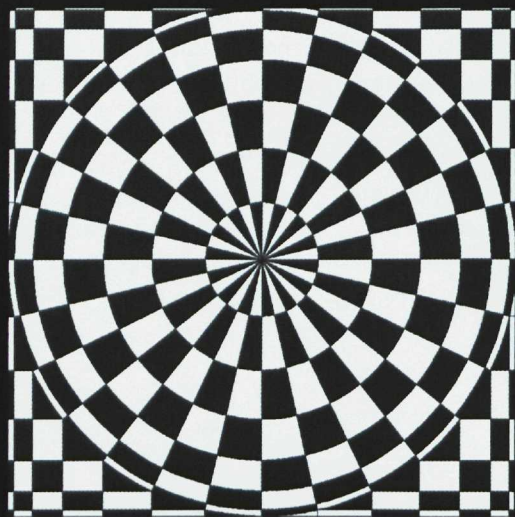
NB! Tuuletallaja eriteade!
Kõrkja-roolind pani pisut pahaks, et juuli-augustinumbrisse oli temast pajatava loo juurde sattunud soo-roolinnu foto. Enda meelest on ta palju kenam, nagu ise siit pildilt võite näha!

TANTSUJALG SOOMES

Anete Miller käis Põltsamaa tantsutrupiga
Tantsujalg suvel Tampere Soome –
Eesti tantsupeol ning saatis meile
luulepäeviku, mille katkendeid
saavad nüüd teisedki lugeda.

KUNSTIKAMBER KIKS
kutsub kooliõpilasi
vanuses 7-18
KUNSTIRINGI

Tallinn, Pärnu mnt 160a-303
kunstikamber@gmail.com
55 66 51 52
WWW.KIKS.EE

NELJAPÄEV, 14. JUUNI. HOMMIK LAEVAL

Oleme Superstari pardal,
kaugenemas Eesti kaldast.
Teha siin ei ole miskit,
oleme vaid seal, kus kästi.
Käime veel päikesetekil,
sinna minna ei sobi pepsil,
sest seelik võib lennata üle pea,
kuid meil on retuusid jalas ning see on hea!
Üldiselt läks sõit meil hästi,
varsti meid ka maale lasti.

ÕHTU TAMPERES

Meie majutuskohaks on Atalan koulu ehk kool
ja kaljusid on ümber maja igal pool.
Klassi sisustus on üsna šikk
ja mõni asi on ikkagi imelik.
Kooli õu on päris suur,
kuid aknast paistab ainult paar puud.
Nende all on kivikalju
ja tualette on koolis ikka päris palju.

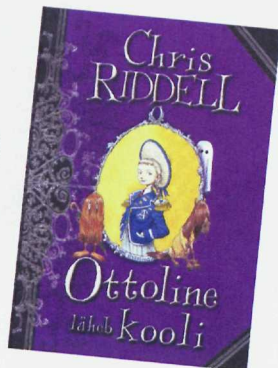
PÜHAPÄEV, 17. JUUNI. TANTSUVÄLJAKUL JA KODUTEEL

Täna oli etendus,
kahjuks sadas paduvihma.
Tantsu ajal ühel poisil
tulid pastlapaelad lahti,
siduda ei olnud mahti,
viskas pastla ära jalast
ja tants läks jälle hooga lahti.
Teel Helsingisse me vaatasime „2012“ filmi,
pool filmi vaatasin ma kinnisilmi.
Tallinn – Tartu maanteel sõites
juba magasime kõik me.
Põltsamaale jõudes me
koju kiirustasime.
Kõigil olid emad vastas,
rõõmsad tervitused kaasas.

Anete Miller Põltsamaalt

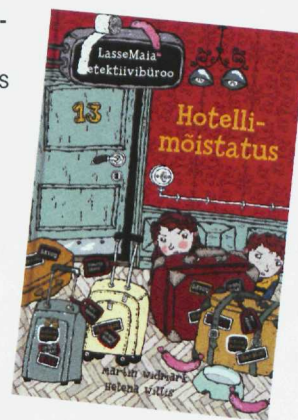
Ottoline'i isevärki kool

Eks igal koolil ole omad eripärad, kuid sellist õppeasutust, millest pajatab **Chris Riddelli** raamat „**Ottoline läheb kooli**“, annab fikutulega otsida! Kes on lugenud Riddelli juttu „Ottoline ja kollane kass“, see juba teab, et peategelane on väike tüdruk, kelle vanemad on alailma koftu ära ning tüdruk veedab pikki päevi koos oma sõbra härra Munroe'ga, kes on üks kummaline väike karvane elukas. Uues kirjastuse **Draakon & Kuu** välja antud raamatus kohtub Ottoline Cecilyga, kes elab samuti omapead – tema kaaslaseks on taibukas poni nimega Mops. Koos uue sõbratariga läheb Ottoline Teistmoodi Talentide kooli, mis asub suures vanaaegses lossis. Teadagi pole lossikoolid mõeldud ainult õppimiseks, vaid ka kummalisteks seiklusteks – ja nendest juba Ottoline'l puudust ei tule. Raamat, mille tõlkis **Leelo Märjamaa**, on rikkalikult ja vaimukalt illustreeritud ning seda on kerge ja lõbus lugeda. Inglismaal elav Riddell on, muide, ka suurepärase koomiksijoonistaja.

Noored detektiivid teevad ilma

Nii mõnigi detektiivifilmide fänn ei vaeu oma lemmiklugusid raamatutest lugema, sest pikad kirjeldused ja heietused nõuavad rohkesti aega. Sellisel puhul sobib noorele põnevuseotsijale rootslaste **Martin Widmarki** ja **Helena Willise** koostööna valminud detektiivisari „**Lasse-Maia detektiivbüroo**“ nagu rusikas silmaauku! Eesti keeles on tänaseks ilmunud kirjastuse **Egmont** kaudu kaks selle sarja raamatut: „**Teemandimõistatus**“ ja „**Hotellimõistatus**“. Sarja peategelased Lasse ja Maia on klassikaaslased, kes tunnevad huvi salapärate juhtumite vastu ning on alati valmis lahendama mõistatusi, mille peale politsei hammas ei hakka. Muidugi peavad detektiivid valvsalt jälgima kõiki inimesi – ja väikeses Wallebys näikse elavat üsnagi huvitavaid tüüpe! Igav ei hakka ei detektiividel ega lugejatelgi! Raamatud tõlkis rootsi keelest **Kadi-Riin Haasma**.

JÄRJEHOIDJAJA

Aromaatne muinasjutt

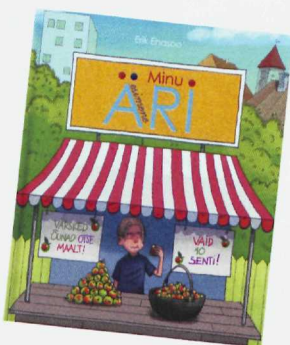
Maara Vint on meisterlik lille- ja haldjajoonistaja. Kui aga lugeda **Villu Kase** muinasjuttu „**Kohviaur ja Teeaur**“, mille juurde

Maara Vint pildid joonistas, siis võib öelda, et kunstnik on meister ka lõhnade joonistamise peale! Kirjastuse **Petrone Print** kaudu ilmunud värviraamat jutustab kahe lõhnalapse seiklustest võluri aias, kus lõhnavad üksteise võidu nii roosid, kannikesed kui ka piibelehed... Küllap lõhnavad nad veelgi paremini siis, kui lugeja on värvipliatsitega loole oma värvingu lisanud!

Tulevasele äriomanikule

Neile, kes tahaksid varakult oma äri asutada, on mõeldud Ajakirjade Kirjastuse väljaandena ilmunud **Erik Ehasoo** raamat „**Minu esimene äri**“, millele on õpetlike pilptidega värvi lisanud **Ott Vallik**. Küllap annab nii mõnelegi lugejale häis ideid raamatu peategelane Erki, kes oma kehva jalgratta asemel tahaks sõita korraliku kondimootoriga, kuid oma vanematele selle koha pealt lootda ei saa. Erki edulugu täiendavad raamatu lehekülgedel autori näpunäited ja selgitused. Vajaduse korral saab algaja äritegija kasutada isegi raamatusse raiutud lepingubanketti!

Viiteid ja vihjeid seiklus- himulistele

Septembrikuu nädalavahetused sobivad veel hästi mõnusateks matkadeks. Sellest, kuidas tuleks korraldada üht õiget seiklusmatka, mis pakuks parajalt põnevust, aga konti ei murraks, pajatab kirjastuse **Varrak** kaudu ilmunud **Bärbel Offringi** „**Laste matkaraamat**“. Siit leiad nõuandeid nii seiklusmatka ettevalmistamiseks, indiaanlase kombel tegutsemiseks kui ka ohtudega toimetulemiseks. Nii mõnigi nipp selles raamatus aitab sul vältida sekeldusi ja pahandusi, mis rändureid teekonnal varitsevad.

1.

2.

3.

4.

Maire Sirel, tervisepsühholoog

ÕNNELIKU ÕPPIJA UUS ÕPPEAASTA

Õnnelikku õpiaastat! Õppimine teeb õnnelikuks! Tore tunne on saada uute teadmiste võrra rikkamaks! Õppimist saab tõepoolest võrrelda enesesse rikkuse kogumisega, kuna pähesalvestatud teadmised ja kehasse talletatud oskused on üldse kõigest **kõige väärtuslikum varandus**.

Kuidas õnnelikku ära tunda? Õnnelikust inimesest õhkub soojust – heatahtlikkust, sõbralikkust ja lahkust. Rõõmust ja heameelest signaliseerivad nii ta naeratused kui ka naer.

Keegi on kokku lugenud, et lapsed naeravad päevas keskmiselt 300, täiskasvanud vaid 17 korda. „*Kõik suured inimesed on alguses lapsed olnud. (Kuid vähesed neist mäletavad seda.)*,” ütleb prantsuse kirjanik **Antoine de Saint Exupéry** raamatus „**VÄIKE PRINTS**”. Lastel ongi seega rohkem õnne! „*Ainult lapsed teavad, mis nad otsivad,*” sõnab väike prints. „**Kõige tähtsam on silmale nähtamatu,**” kordas väike prints, et see meelde jääks. Uurida, leida seletusi, avastada seaduspärasusi – see ongi ju õnnelikuks tegev!

Koolitund kurepesas. Õppimine ei toimu üksnes koolipingis. Teadmiste kogumine ja oskuste harjutamine ei küsi teatavasti aega ega kohta. Küllap oli pikk suvevaheaeg Sinulgi erinevaid õpihetki täis, pakkudes millegi senitundmatu teada-
saamist. Ühe väikese tüdruku omalaadne õnnethetk oli näiteks juuli lõpupäevil oma silmaga

näha, kuidas valged toonekured oma poja lennuharjutustele kaasa elasid.

Õppida, et olla valmis iseseisvaks eluks! Nooruke kurepoeg, arvatavalt napilt kaks kuud vana, rahmis kõrguses asetseval pesapusal oma tiibadega arvukaid lendamisliigutusi teha, kümneid ja kümneid kordi järjest, küünitades kaelaga end sealjuures pikalt ettepoole otsekui stardipakul (foto 1), kuni väsinult röötsakile lõsutama vajas (foto 2). Üks vanalindudest tegi seepeale põhjaliku nokaplagistamise-soolo (foto 3) – vast suurest rõõmust, et sellest tublist pojast tuleb peatseks Aafrikasse lennuks tubli teekaaslane. (foto 4).

Hämmastav mõelda, et alles maikuu lõpupäevil munast koorunud hõredais udusulis linnupojast on vähem kui kolme kuuga saanud vanematega võrdväärne kurenooruk, kes koos teistega asub teele talvekorterisse lõuna pool Saharat. Lennates maapinna kohal 1000 – 2500 meetri kõrgusel, võides saavutada kiiruse ligikaudu 45 km tunnis. Valge toonekure rändeteekond võib küündida 2000 kuni 10 500 km. Augusti keskpaigaks oligi see pesaketas juba tühi ...

Vahetunniks välja värsket õhu kätte! Hoogne liikumine vabas õhus annab heaolutunde ja mõjutab õppimisvõimet meilgi. Juba **10 lennukat minutit vabaõhuliikumist** tõstab organismis **endorfiini-** ehk „heaoluhormooni” taset terveks järgnevaks tunniks.

KANGELASEKS EI SAA

ORMAN

TES 7. SEPTEMBRIST

SILMI PUNGI AJAVAS
3D-s

paranormanmovie.co.uk

UNIVERSAL
100th ANNIVERSARY
© 2012 UNIVERSAL STUDIOS

HEA-LAPS

KADRI
ADAMSON

KATTEMAKSU-
KONTOR

EGA NORMAALSENA

PARANORMAN

KILJUDES KINNO ALA

LAIKA

FORUM DISTRIBUTION

/paranorman

/universalpicturesuk

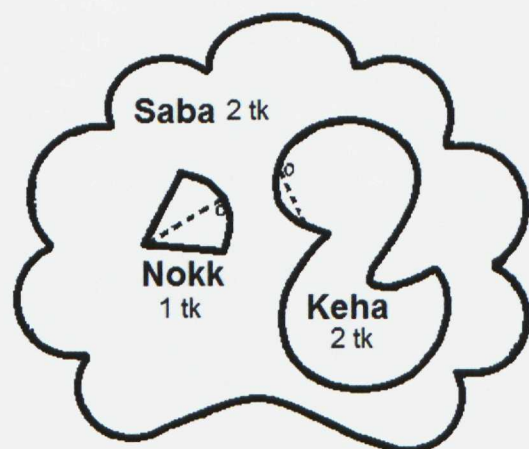
OSAVNÄPP

DEKORATIIVNE RIPUTIS

Lully Gustavson

Imeilus suvi on möödas, kuid toredad mälestused jäävad. Tore oli rännata mööda meie kaunist maad. Ja mõnigi teist käis eksootilisel reisil. Alati on tore külastada Tallinna loomaaeda: silitada loomalapsi, imetleda ümbritsevat loodust ja jälgida selle elanikke. Selle suve meenutuseks meisterda endale üks uhkeldav paabulind. Lõika viltriidest minu lõigete järgi keha koos peaga ja saba. Kumbagi detaili lõika kaks tükki ja õmble nõopaugupistetega kokku. Enne lõplikku kokkuõmblemist täida need pulgakese abil mahulise vatiiniga. Seejärel õmble saba keha külge. Lõika välja ka nokk ning kinnita seegi linnu pea külge. Jalad meisterda karvastatud traadist. Pea võiksid ehtida sulgede või pärlite või müügil olevate õietolmukatega. Kaunista ka saba pärlite, litrite ja ornamentidega. Ilusaid meenutusi ja toredat meisterdamist!

MEELIS MAAILMA MUSTIMATE KUNSTNIKE JÕUKATSUMISEL

Mustkunstnik **Ande**

Möödunud suvi oli igati võistlusterohke. Kõigepealt toimusid juunikuus jalgpalli Euroopa meistrivõistlused, seejärel juulis-augustis olümpiamängud.

Heinakuul toimus aga veel üks põnev võistlus. Nimelt võtsid FISM-i korraldatavatel maailmameistrivõistlustel omavahel mõõtu mustkunstnikud. Kunsti on keeruline hinnata ja pingeritta seada, ent parimatest parimad said siiski välja selgitatud. Esimest korda ajaloos oli võistlustules ka eestlane – **Meelis Kubo**. Meelis oli hea meelega nõus natukene lähemalt rääkima, kuidas tal läks ja mis mustkunstnike olümpial tegelikult toimub.

Räägi veidi täpsemalt, mis see FISM üldse on?

FISM (Federation Internationale des Societes Magiques) on ülemaailmne organisatsioon, mis koondab enda alla üle 100 mustkunstnike liidu rohkem kui 50-st riigist. Iga 3 aasta tagant korraldab FISM nõ maailmameistrivõistlused, kus mustkunstnikud astuvad võistlustulle ja selgitatakse välja maailma parimad. Võisteldakse kahes suuremas kategoorias (lava ja lähivaade), mis omakorda jagunevad väiksemateks alakategooriateks.

Oled esimene eestlane, kes kunagi nii kõrgel võistlusel osalenud on. Miks just sina?

Olin käinud paaril rahvusvahelisel võistlusel lähinaabrite juures, kus läks kenasti, ja arvasin, et põnev oleks, kui saaks mõõtu võtta maailma tippudega. Mu

avaldus võeti vastu ja õnne oli ka. Kokkuvõttes oli see pealehakkamise küsimus. Balti riikidel oli esialgu võimalik saata ainult üks osaleja – Mantas Leedust.

Kuidas sul läks? Kas jäid ise rahule?

Ma jäin rahule, kuigi sain oma kategoorias (kaardimaagia) 15. koha. Vaatajad võtsid mind hästi vastu ja nautisin võimalust esineda maailma kõige nõudlikumale publikule. Kogemuse mõttes oli see asendamatu.

Võistlustel osalesid Läti riigi alt. Miks nii?

Mustkunsti MM-le on võimalik pääseda ainult kohaliku liidu kaudu, mis kuulub rahvusvahelisse organisatsiooni - FISM-i. Igal alaliidul on piiratud osalejate arv, keda võistleva lubatakse. Esimest korda mustkunsti MM-i ajaloos olid esindatud ka Balti riigid, sh Eesti. Lätis pesitsev mustkunstnike liit AMBER (Association of Magicians of Baltic – Established in Riga) on FISM-i liige esimest aastat ja nende kaudu pääsesingi võistleva. Eesti Mustkunstnike Liit (veel) FISM-i liige ei ole.

Milliseid trikke sa seal tegid? Kas neid on võimalik ka kusagil näha?

Mul oli üks pikem trikk, kus kasutasin ainult kaarte. Selle jaoks on MM-l eraldi kategooria. Selle kavaga ma rohkem ei võistle, küll aga esinen vajadusel. Lähiajal pole veel plaanis videosalvestust teha.

Kes võiks olla järgmine eestlane, kes nii kaugele jõuab?

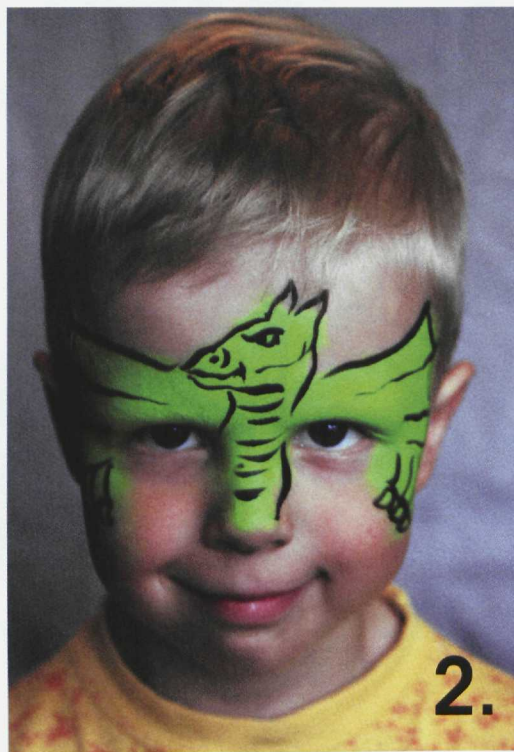
Praeguse seisuga kas Charlekas või Fred-Erik Johanson.

Vaata ka:

<http://www.fismwcm2012.com/> – 2012. aasta mustkunsti maailmameistrivõistluste kodulehekülj
<http://meeliskubo.com> – Meelis Kubo kodulehekülj

1.

2.

Pilt 1 Võta švamm, tee see niiskeks ning hõõru kokku roheline värviga. Nüüd tupsuta värv näole, et tekiks pildil näidatud kuju.

Pilt 2 – Kui roheline värv on kuiv, tee peenema pintli ja musta värviga piirjooned. Jooni lisa ka silmadeks ning küünisteks.

3.

4.

Pilt 3 – Loputa pintsel ja tee kokku valge värviga. Sellega saad värvida küünised ja lisada heledaid jooni ka kehale.

Pilt 4 – Võta erinevaid rohelisi, millega maalingut triibutada, et saada värvilisem ja elavam tulemus. Siin võid läheneda päris loominguiliselt.

Tark draakon jahib teadmisi

Iris Müntel

Nagu leheküljelt näha, õnnestus mul juba teist kuud järjest modelliks saada poisilaps, kellele sain juba tavaks saanud lillede ja liblikate asemel maalida midagi poisilikumat. Võib tekkida küsimus, kas maaling on inspireeritud praegu käivast draakonaaastast. Loomulikult võib seda hiina kalendriga seostada, aga mina pidasin silmas pigem algavat jahihooaega.

Jahi all ei pea ma silmas ainult metsas ulukite tagaajamist, vaid eelkõige hoopis kooli algust, kus algab jaht uutele teadmistele ja ka sõpradele, kellega neid jagada.

Uusi teadmisi saad ka siis, kui loed läbi maalingu õpetuse, pärast mida saad oma tarkust juba sõpradega jagada. Mine tea, ehk leiad tänu jagatud teadmistele mõne uue sõbragi.

Millal siis veel mahlaseid ja krõmpse salateid mugida kui mitte varasügisel! Ühte imeilusasse septembripäeva sobivad need salatid ideaalselt nälga kustutama. Kõrvale veel üks toekas võileib ning ongi lõunasöök olemas.

Hapukapsa-maisalat

See on üks põnev ja omamoodi salat. Kui sulle maitseb hapukapsas, on ka see suupoolis makkamööda. Kapsas on hapu ja mais on magus – ääretult mõnus koostlus.

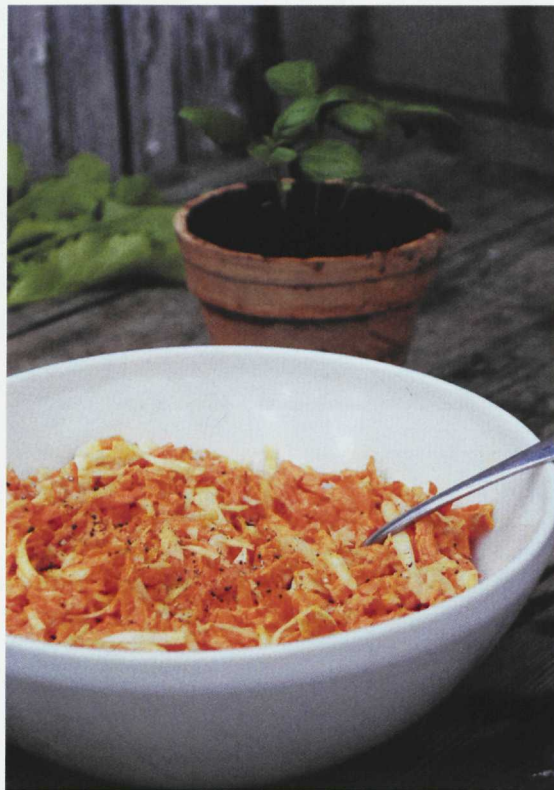
Vaja läheb:

- 300 g konservmaisi
- 300 - 400 g hapukapsast
- 5 spl Felixi Kreeka kastet
- natuke soola ja pipart
- 3 tl pruuni suhkrut

Kurna mais ning sega hapukapsaga läbi. Lisa Kreeka kaste, natuke soola ja pipart ning pruun suhkur. Sega kõik korralikult läbi.

KOKKA ISE: salati-eri!

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Kreemjas porgandi-kapsalat

Selle salati inglisekeelne nimi on *coleslaw* ning sarnane retsept on pärit juba 18. sajandi Iirimaaalt. Ääretult populaarne on see salat ka USA-s, kus koolilapsed seda söögivahetunni ajal prae kõrvale tõstavad. Proovi sinagi järele, mulle väga maitseb!

Vaja läheb:

- 0,5 kg porgandeid (umbes 7- 8 peenemat)
- 300 g värsket peakapsast
- 200 g majoneesi (mina kasutasin soja-salatikastet)
- paar spl Felixi Kreeka kastet
- 1 tl mahedat sinepit
- 1 tl värsket sidrunimahla
- natuke soola ja pipart

Pese porgandid (mina ei koorinud) ja riivi jämeda riiviga peeneks. Haki kapsas peenikesteks ribadeks. Sega riivitud porgand ja kapsaribad läbi. Lisa majonees ja Kreeka kaste koos maheda sinepi, sidrunimahla, soola ja pipraga. Sega kõik korralikult läbi.

					Imre	käbi-kuningas	köögivil	purjelaeva masti liikuv põikpuu	keskaegne keemia, mis otsis "tarkade kivi"
					riik Põhja-Euroopas				
					Püha... keskaja legendide müütiline reliikvia				
					labakinnas				
					seeme, viljatera			Eesti aar	
					Silvia suurem rühm laevu	...koda raatus õppeasutuse ühiselamu			
rohkem kui ühest rakust koosnev	soome... keeled	Harper... "Tappalaulurästast"	"Ott..." Tallinn-filmi nukufilm	taignast küpsetatud toit reamees				Rooma number 1000	
								Ivi suur riik Aasias	
Helle matemaatika haru									
... Publica endine erakond					...valaja tähtkuju Astrid Reinla		Ines Aru	Nord	
trepri osa		valuhüüd värvijad üks rahvustoit						uks inglise keeles	
	sekund korstnapühkija puhastab... vibupüss								
				jälle tonni	aasta noot		Arne Oit noot		
				ema lastekeeles lääge sent			Oliver raadius		
madalaid helisid tekitav pill									

VÄIKE SEPTEMBRIIN

#41
08/2012

Lembitu mõistatus

Nagu sügiseti tavaks, rääkis Lembitu klassijuhataja Tuudor esimeses koolitunnis oma suvistest seiklustest.

Sel suvel külastas teda söber kauboi Ameerikast.

Kauboi sõitis Potistesse Reedel, viibis seal kaks ööd ning lahkus samuti Reedel.

Kuidas on see võimalik?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahendusteks on:

1.) Kuna korrutamisel ei ole tehete järjekord oluline, võime kõigepealt korrutada $7 \times 1443 = 10101$. Seda aga mingi suvalise ühe- või kahekoruselise arvuga korrutades ongi vastuseks seesama arv kolm korda järjest.

2.) Järgmine arv oleks 365. Vastuse saab, kui eelmist arvu korrutada kolmega ja siis vastusest üks maha lahutada. Eelmine arv oli 122, seega: $122 \times 3 = 366$
 $366 - 1 = 365$

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

www. MaagilineMaailm.net

1. Päevalill toodi Euroopasse aastal

- a) 1910
- b) 1710
- c) 1510

2. Tuuletallajaid on Eestis praegu

- a) 300 – 450 paari
- b) 3000 – 4500 paari
- c) 35 – 45 paari

3. Tänavune Soome – Eesti tantsupidu toimus

- a) Tartus
- b) Tamperes
- c) Turus

4. Teddy-karu saab tänavu

- a) 10 aastaseks
- b) 100 aastaseks
- c) 110 aastaseks

5. Oskar Lutsu kooliteatريفestival toimus

- a) Pärnus
- b) Jõgeval
- c) Palamusel

6. Londoni olümpiamängude medaliteks kulus väärismetalli

- a) 8000 kg
- b) 800 kg
- c) 80 kg

7. Järgmised suveolümpiamängud toimuvad

- a) Bulgaarias
- b) Brasiilias
- c) Boliivias

8. Herman's Hermits oli pärit

- a) USA-st
- b) Austraaliast
- c) Inglismaalt

Vastused leiad sedasama ajakirjanumbrit tähelepanelikult lugedes.

NB! Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja lahedaid auhinnaraamatuid!
Oofame vastuseid hiljemalt 5. oktoobriks 2012.

Kirjutas, leiutas ja töötles **Jüri Paet**

PISUT PAETISME

Kui õnn sulle langeb, jälgige, et vastu magu ei saa.
Sääskedest vabanete juhul, kui teete neist elevandid.
 Vetelpääste soovitab uppujatel haarata päästerõngast,
 mitte aga õlekõrrest.

Jalgpalli väravavaht on nagu ketikoer,
 kellel on piiratud maa-ala.

Poleks Tallinnas teid, poleks ka asfaldiauke.

Varsaaruga hobusekasvataja.

Kurejuttudega lähevad lapsed haneks.

Magavale IT-mehele arvutihiir suhu ei jookse.

Eesti talved on selle poolest head, et siis pole sääski.

Vangis istudes on raske enda eest seista.

Ausus ja rikkus on nagu vana abielupaar, harva käivad käsikäes.

Kõva poldi alluvuses töötavad ainult mutrikesed.

Aed andnud elada.

Tõtt näkku öelda on parem telefoni teel.

Koristaja läks kindlalt oma eesmärgi poole ja pühkis kõik tee pealt eest.

Mees ütles, et ma söön nagu lind... poole oma kehakaalust.

Kui Elbe jõgi hakkab üle kallaste ajama, siis on teada, et Saksamaal algas iga aastane öllefestival.

Venemaal elatakse vaeselt,

kuid see-eest on seal rikas ajalugu.

Kui juua liiga palju pepsit,

võib tekkida pepsilepsia.

Seadused on selleks, et neid eirata.

Kaati Aastaid
 Pärnu Ülejõe
 Gümnaasiumist

NAERU-USS

*
Mis on koolilaste esimene küsimus esimesel koolipäeval?
Millal on esimene koolivaheaeg?

*
„Missugune ajaühik on tunnist ja minutistki lühem?“
küsis õpetaja.
„Vahetund,“ vastab Juku.

*
„Juku, miks sa jälle oled tunnikontrolli tehes oma
pinginaabri pealt maha kirjutanud?“ pahandab õpetaja.
Juku teeb suured silmad: „Miks te nii arvate, õpetaja?“
„Sellepärast, et su pinginaaber Ants vastas mu
küsimusele: „Ma ei tea!“, aga sinu vastus on: „Mina
ei tea samuti!“

*
Ema kiirustab esimesel septembril Jukat tagant: „Tee
nüüd ometi kiiremini, Juku, muidu jääd kooli hiljaks!“
„Ära muretse, mamps,“ lohutab teda Juku. „Tänasest
on kool päev otsa lahti!“

*
Koolist tulles teatab Juku emale: „Kas tead, et ma
neelasin täna eurose mündi alla!“
„Heldene aeg!“ ehmub ema. „Kuidas see küll juhtus?“
„Ära pabista – see polnud üldse mu enda raha!
Õppisime klassijuhatajatunnis liiklusevärke ja mina
olin mängult parkimisautomaat!“

*
Kirjandustunnis palub õpetaja klassil kirjutada lühike
arvustus „Harry Potteri ja tarkade kivi“ kohta.
Juku tuleb ülesandega kiiresti toime: ta saab kõik öeldud
üheainsa lausega: „Sellel raamatul pole muidu midagi
viga, ainult et kaaned on teineteisest liiga kaugel.“

*
Õpetaja küsib: „Juku, kus asub Hiina?“
„Ma ei tea, õpetaja!“
„Kas tõesti? Aga ütle meile, missugusel mandril asub
Itaalia?“
„Õpetaja, ma ei tea seda ka!“
„Häbi, Juku!“ pahandab õpetaja. „Võta siis õpik ja
vaata järele!“
„Ma ei tea, kus see on!“ laiutab Juku käsi.

*
Loodusõpetuse kabinetis näitab õpetaja klassile skeletti:
„Näete, õpilased, see on luukere ehk skelett – see on
kõik, mis inimesest pärast surma järele jääb.“
„Vaata kus lugu!“ hüüatab Juku. „Kas liha ja rasv
lähevad siis taevasse ilma kontideta?“

*
„Kui vasikas suureks kasvab, saab temast lehm,
varsast aga saab hobune,“ seletab õpetaja. „Lapsed,
kas keegi teab, kes saab põrsast?“
Juku tõstab käe: „Põrsast saab sink, õpetaja!“

*
„Minu vanaisal on rohelised sõrmed!“ hoopleb Juku
koolis.
„See tähendab, et ta on väga hea aednik, eks ole?“
küsis õpetaja.
„Oh ei – ta on hoopis väga vilets planguvärvija!“

*
Juku vaatab koos isaga jalgpallivõistlust.
„Issi, kas need on uhiuued mängijad?“ küsib poiss.
„Üldse mitte,“ vastab isa. „Enamjagu neist on juba
ammu kuulsaks saanud vutimehed!“
„Aga miks neil siis veel hinnasildid selja peal on?“
imestab Juku.

UUDISED

Suur Teddy-karude joonistusvõistlus lastele!

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **10. oktoober 2012.**

Osaleda võivad **3 – 12-aastased (kuni 6. klass)** noored kunstnikud.

Pildid võivad olla teostatud igasuguses **tehnikas formaadis A3 või A4.**

Töödele palutakse kindlasti lisada **autori nimi, vanus, aadress ja lapsevanema või juhendaja kontakttelefon.**

Joonistusi hinnatakse eri vanusegruppides.

Parim pilt pälvib Larissa Kochi kunstikutööna valminud imeilusa kaisukaru, oma eriauhindu annavad ka Täheke ja Hea Lapse toimetused.

Saadetud karupiltidest koostatud näitust saab vaadata

Saku Suurhallis ning toredamad tööd ilmuvad ka ajakirjades Hea Laps ja Täheke.

Tööd palume saata **kas Hea Lapse toimetusele (Harju 1, 10146 Tallinn)** või **Täheke toimetusele (Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn).**

Sel aastal saab Teddy-karu 110. aastaseks. Kuulsa kaisukaru sünnipäeva tähistatakse oktoobris üle kogu maailma, kaasa arvatud Tallinnas.

27. – 28. oktoobril toimub Saku Suurhallis suur Teddy-karude näitus-laot ja sünnipäevapidu. Seoses sellega kutsub ürituse korraldaja **Art Teddy Planet** koostöös lasteajakirjadega

Täheke ja **Hea Laps** osalema joonistusvõistlusel **MINU KAISUKARU PORTREE**

Võistluse tingimused:

Rahvusvaheline joonistusvõistlus

Itaalias tegutsev mittetulundusühing Malagutti Fond korraldab juba 11. korda ülemaailmse joonistusvõistluse „**Värvilised õigused**“ (Colorful Rights), mille eesmärgiks on laste õiguste propageerimine ja ÜRO laste õiguste konventsiooni toetamine. Võistlusele on oodatud 3 – 14aastaste laste tööd.

Joonistuste tehnika ja formaadi valik jääb autorite otsustada.

Võistlustööd (nii grupi- kui ka individuaal- tööd) palutakse

saata hiljemalt **31. oktoobriks 2012** aadressil:

Fondazione Malagutti onlus
Via dei Toscani 8
IT-46010 Curtatone (Mn)
Italy

Lastekunsti ekspertidest koosnev žürii valib välja üldauhinnalised tööd ja määrab preemiad ka iga kuu parimatele töödele. Peavõitja kuulutatakse välja 18. novembril 2012 Itaalias, Mantovas.

Osalusankeedi leiate aadressilt: http://www.dirittiacolori.it/en/drawing_competitions

Ankeeti on võimalik täita nii inglise, saksa, prantsuse, itaalia, hispaania, vene kui ka araabia keeles.

Täpsemat infot saab telefonil: +39 0376 49951

ja e-posti teel aadressidel:

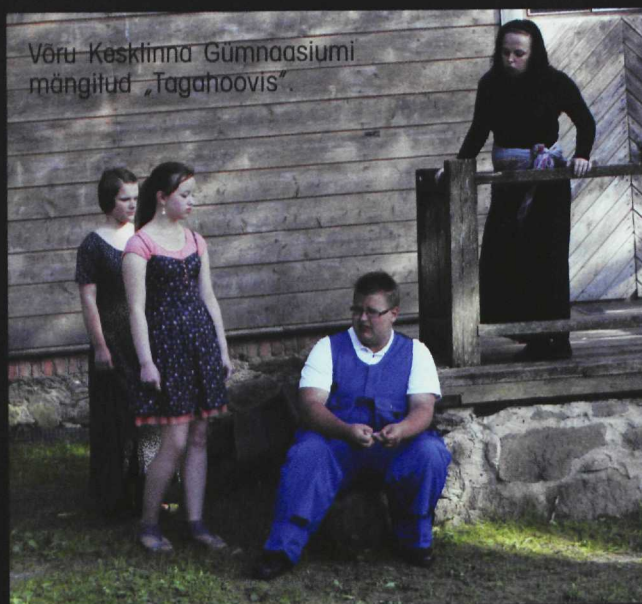
info@dirittiacolori.it

estero@dirittiacolori.it

KOOLITEATER MÄNGIS OSKAR LUTSU LOOMINGUT

Birgit Pettai

Miina Härma Gümnaasiumi
mängimas Oskar Lutsu
jutustusi „Soo”

Võru Kesktlinna Gümnaasiumi
mängitud „Tagahoovis”

9. – 12. juulini toimus Jõgevamaal Palamusel kooliteatrite kirjanduslik teatriprojekt „**Mängime Oskar Lutsu loomingut**”. Kooliteatrite kirjanduslik teatriprojekt on hariv ettevõtmine, mis on igal suvel kooliteatreid kokku toonud üle kogu Eesti.

Esimest korda tulid kooliteatrid kokku 1996. aastal Vargamäele ja lavastaja Merle Karusoo juhtimisel mängiti A. H. Tammsaare „Tõde ja õigust”. Sellest alates on igal suvel valitud tavaliselt mõni eesti kirjanik ja mängitud tema loomingut tema endaga seotud kohas.

Näiteks on käidud Krossi mängimas Tallinnas, Traati Rannul ja tänavu Lutsu Palamusel.

Erinevate truppide lugusid aitab lihvida ja tervikuks siduda mõni päris näitleja või lavastaja. Sel aastal oli lavastajaks Andres Oja Ugala teatrist, kelle käe all valmis erinevate koolide varem selgeks õpitud näidenditest seatud liikuv jada, mis algas Palamuse laululavalt, kandus läbi pargi kirik+u juurde, sealt edasi sauna juurde ja jõe äärde, kuni lõpuks muuseumini välja.

Mängiti erinevaid katkendeid „Kevadest” nii tänapäevases kui ka algses versioonis ning mitmeid Oskar Lutsu näidendeid ja jutustusi.

Paar-kolm päeva tehti proove ja siis algas etendus, mida olid tulnud vaatama nii Palamuse kohalikud elanikud kui ka paljude õpilaste vanemad mitmest Eesti nurgast.

Sel aastal oli võimalus vaadata ka päris näitlejate proove ja etenduse läbimängu, sest valmimas oli „Nõiutud kevade”.

Tänavusest kooliteatrite kirjanduslikust teatriprojektist Palamusel võtsid osa **Tallinna Toomklubi teatrikool, Käina Gümnaasium, Tallinna Laagna Gümnaasium, Puurmani laste näitering** ja **Põltsamaa Kultuurikeskuse näitering Viribus Unitis, Miina Härma Gümnaasium, Tartu Mart Reiniku Kool, Aseri Keskkooli Kirdekad, Vaida Põhikooli näitering** ja **Tallinna 21. Kool**.

MEIE TOREDAD VANAEMAD-VANAISAD

Jutustavad Võru Kesklinna Gümnaasiumi V b klassi õpilased

VANAEMALE ON KÕIGE TÄHTSAMAD LAPSED JA LAPSELAPSED

Jako Laidver

Minu vanaema on sündinud oktoobrikuus. Sellel aastal sai ta 70 aastaseks. Vanaema kutsus oma sünnipäevale sõpru ja sugulasi, kuid kõige tähtsamad on tema jaoks alati lapsed ja lapselapsed. Ka mina hoolin vanaemast väga. Mu vanaemal on kaks koera, kelle eest ta hoolitseb väga hästi. Kui me pole kaua maal olnud, siis vanaema juba helistab, millal me tuleme. Tal on alati söök valmis ja jäätised külmikus, kui me läheme. Vahepeal saadab vanaema meid vanaisaga tööd tegema ja pärast pakub süüa ja maksab palga. Vanaemale meeldib vaadata teleseriaale, samal ajal sööme jäätist. Mul on hea meel, et meil on selline vanaema, ja soovin talle ikka head tervist.

MINU VANAEMAL ON VIIS LAPSELAST

Egert Arujõe

Minu vanaema nimi on Leili, ta on 66 aastane. Lapsepõlv möödus tal väikeses Smolnika külas, mis asus Venemaal Petseri rajoonis. Ta läks kooli 7-aastaselt. Kool asus kodust 2 kilomeetri kaugusel. Kooli käidi iga päev jalgsi, talvel suuskadel. Kohustuslik oli kanda koolivormi, kuhu kuulusid sinine pihikseelik ja valge krae. Juba teises klassis tuli hakata vene keelt õppima. Alates 5. klassist hakkas ta käima 12 kilomeetri kaugusel Petseri II Keskkoolis. Kooli mindi esmaspäeval ja koju tuldi laupäeval. Tol ajal oli ka laupäeviti kool. Ööbiti internaadis. Terveks nädalaks anti kodust söögikott kaasa, sest koolis süüa ei antud. Tavaliselt anti kaasa suitsuliha, munad, koor, piim ja leib. Suhkrut tuli poest ise osta. Vanaema lemmikained olid matemaatikaga seotud: algebra, geomeetria, trigonomeetria ja stereomeetria. Talle meeldisid ka saksa ja vene keel. Raskusi tekitasid ajalugu ja kirjandus. Hinnateks olid põhiliselt neljad-viied. Kui ta mõnikord kolme sai, oli ta väga õnnetu. Pärast keskkooli läks vanaema Tallinna majandust õppima, aga seal jäi koolitee pooleli. Täna on minu vanaemal viis lapselast ja ta on väga õnnelik.

VANAISA ON VÄGA TORE

Sippie Guth

Minu vanaisa on väga tore. Kui ma tema juures käin, küsib ta alati, kas mul on kõik viied, ja mina vastan loomulikult ausalt. Pärast annab ta midagi head. Veel on ta tore, kuna ta oskab palju lugusid jutustada. Ta räägib kas loomadest või vana aja elust.

Kui ma väike olin, siis ta käis minuga pargis jalutamas. Ta on mind mitu korda ka hoidmas käinud, kui vanematel oli vaja ära minna. Kui ta mind valvas ja midagi õpetlikku rääkis, vaidlesin mina muudkui vastu. Me oleme temaga ka kaarte, malet, kabet, pokkerit ja palju muid mängu mänginud.

Kui me koos poodi läheme, ostab ta alati mulle midagi head. Siis on mul rõõmus meel ja vanaisagi rõõmustab.

VANAISA ON MINUST SEITSE KORDA VANEM

Maria Kall

Minu vanaisa on minust 7 korda vanem. Suvel saab ta juba 75 aastaseks, aga ta on ikka veel nii nooruslik, sest ta on terve elu sportinud. Nooruses oli minu vanaisa tubli suusataja. Ta on tulnud mitu korda Eesti meistriks. Ta on olnud palju aastaid ka suusatreener. Oma töös on ta olnud väga edukas. Ta sai selle eest isegi Eesti Vabariigi presidendilt teenete medali.

Praegu vanaisa enam tööle ei käi, aga sporti teeb praegu ikka iga päev. Mulle meeldib vanaisaga koos suusatada ja rattaga sõita. Kui ma väike olin, luges vanaisa mulle raamatuid. Nüüd loen mina mõnikord vanaisale ette.

Kõige rohkem meeldivad mulle vanaisa tehtud pannkoogid. Neid küpsetab ta igal kolmapäeval, kui ma pärast kooli sinna lähen.

Kui ma veel väike olin ja ema öde lasteaeda viis, meeldis mulle vaadata, kuidas vanaisa habet ajas. Minu arust on mul maailma parim vanaisa.

KRIS & TOMMI

See koolivaheag on kõigist põnevaim - professor Muinasmaa võtab meie sõbrad Krisi ja Tommi kaasa ekspeditsioonile Lõuna-Ameerikasse!

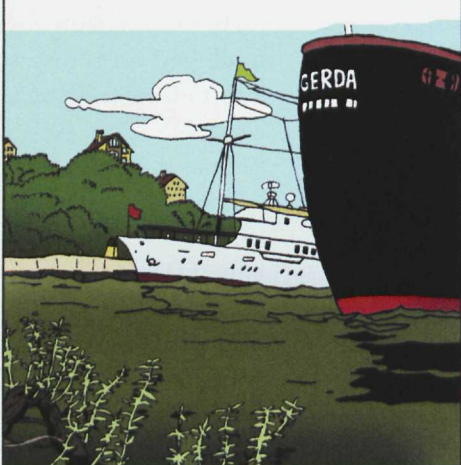
See on küll üks vanamoodne reis - mitte lennukiga, nagu tavaliselt, aga päris tõelise ookeani-aurikuga

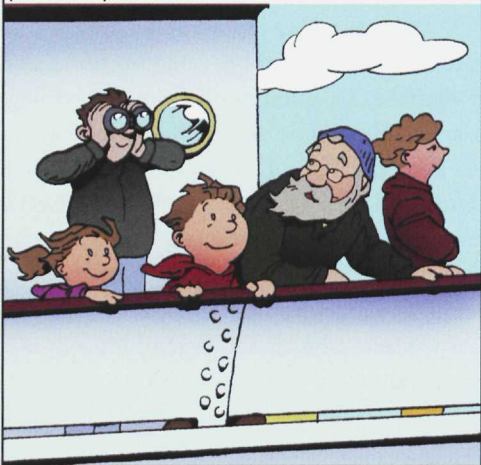
Kuna ka laste truul sõbral Mukil on kõik kaitsesüstimid tehtud, on temalgi luba kaasa tulla.

Juba annabki aurik lahkumissignaali ning reis võib alata.

Sadamast väljasõidul on näha paljud tuttavad paigad, mis mere poolt paistavad hoopis teistmoodi.

Esimene reispäev on lõppemas, väljas on juba pimedaks läinud ning Kris ja Tommi on oma koidesse pugenud.

Korraka kostub ukse tagant, justkui keegi püüaks ust väljastpoolt avada...

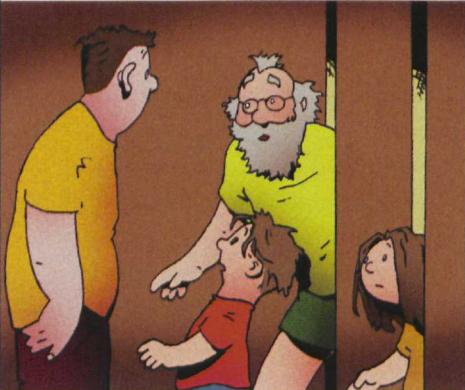
Kikivarvul hiilib Tommi ukse juurde...

...ning avab selle järsu liigutusega. Ukse taga seisab ehmunud moega mees.

Ka tubli professor kõrvalkajutist on koridorist häält kuulnud ja tuleb vaatama, mis toimub.

Ehmunud mees seletab ebaledes, et ta on uksega eksinud.

Nii professori kui ka laste meelest on see imelik. Samas muidugi võib see ka nii olla. Või siiski..?

TEISTMOODI TONDILUGU

„ParaNorman”

„ParaNorman”

Norman on pealtnäha täitsa tavaline 11aastane koolipoiss, kui välja arvata mõned üksikud iseärasused. Näiteks see, et kui ta oma keldritoas õudusfilme vaatab, ajab ta samal ajal juttu oma vanaemaga. „Aga mis selles imelikku on?” võiks küsida. Asi on selles, et Normani vanaema on tegelikult juba ammu surnud! Muidugi ajab selline anne inimestele hirmu peale või sunnib neid poissi taga kiusama, nagu teevad mõned rumalamad koolikaaslased. Kõik see aga ununeb päeval, kui linna asutajatele kunagi ühe nõia poolt peale pandud 300-aastane needus ähvardab teha lõpu nii linnale kui ka kõigile neile, kes seal elavad. Nüüd on just Norman see, kes suudaks ainsana päeva päästa ja muuta ühtlasi kõigi arvamust sellest veidrast poisist, kes räägib surnute ja tontidega.

Uhke 3D-multika „**ParaNorman**” tegemine kestis enam kui 2 aastat ja sellega oli seotud rohkem kui 300 kunstnikku ning käsitöölisi. See olevatki üleüldse kõige töömahukam täispikk nukufilm, mis eales ilmavalgust näinud ja alles kolmas sellise tehnikaga valmistatud lugu, millele eelnesid samas studios valminud tume muinasjutt „Coraline” ning sel aastal eesti keeles ka meie kinodest läbi käinud „Piraadid!” (Kui seda filmi veel kodus pole, siis tasuks vanemate käest endale sünnipäevaks soovida, sest see on eriti lustiline multikas.) Lavastajaks sama mees **Sam Fell**, kelle käe

alt jõudis maailma ettevõtlikust rotist jutustav seiklus „Vesi peale” ning armas muinasjutt „Lugu hiirest nimega Despereaux”. Ehk siis tegu on kogenud jutuvestjatega. Aga kõige tähtsam on selle filmi puhul ikka võtta kaasa ema või isa (või lausa mõlemad), sest siis ei tundu ka hirmutavamad kohad enam nii kohutavad.

Oktoobrikuiseks koolivaheajaks jätkame natuke tontlikel radadel, sest siis jõuab suurele ekraanile hoogne 3D-seiklus „**Hotell Transilvaania**”, kus vana vampiir Dracula peab puhkekeskust kõikvõimalikele koletistele, kollidele ja teistele vääririmõistetud tegelastele, kuni ühel heal päeval... Aga sellest juba järgmisel korral. Kohtumiseni kinosis!

Kinokuju

Nimi: Greetel Kala
Vanus: 15
Elukoht: Tallinn
Kool: Nõmme põhikool

Septembri eel kohtusin huvitava noore autori Greetel Kalaga, kes on kirjutamisega tegeelnud juba kaks aastat. Selle ajaga on ta juba nii mõndagi saavutanud.

KIRJUTAMINE ON FANTAASIA

Millal alustasid luuletuste kirjutamisega?

Kirjutamisega alustasin 2010. aastal

Mis on sinu jaoks kirjutamine?

Kirjutades saan ma välja elada kõik oma mõtted ja fantaasiad. Ma saan hetkega olla keegi teine ja öelda välja seda, mida ma tavaliselt ei julgeks.

Mis on sinu jaoks luuletused?

Luuletused on mõtted. Need on minu salasooivid, mille panen nii kirja, et vaid inimesed, kes mind tunnevad, saavad aru nende tõelisest tähendusest. Teiste jaoks on need lihtsalt kaunid read paberil.

Räägi enda saavutustest.

Olen esinenud oma luuletustega Hea Lapse ajakirjas. Eelmisel aastal sain nukuteatri näidendivõistluse kolmanda koha oma vanuserühmas etendusega "Ilgavik ehk kümme aastat hiljem". Ja olen ka kooli luulevõistlustel oma värse esitades paar auhinna-list kohta saanud.

Kas tahad sellega ka tulevikus jätkata?

Tahaksin tõesti ka edaspidi kirjutamisega jätkata, isegi siis, kui keegi seda ei loe. Hetkel on mu suurim unistus see, et kui minu lapsed või lapselapsed koolis käivad, siis nende eesti keele õpikus oleksid minu luuletused

Kas sul on teisi hobisid?

Ma käin tantsimas juba seitse aastat. See on üks mu suuremaid kirgi ja kui mul pole tulevikku kirjanikuna, siis tahaksin saada tantsijaks. Väiksemal määral tegelen ka disaini, laulmise ja näitlemisega

Räägi nukuteatri võistlusest PÖÖNING?

Ma sattusin selle otsa täiesti juhuslikult. Olin nukuteatri kodukal ja siis avastasin, et neil on näidendivõistlus. Kuna olin just valmis kirjutanud oma elu esimese näidendi, mõtlesin, et mis sellest halba saaks tulla, ning saatsin selle ära. Mingiks hetkeks olin juba unustanud, et ma seal osalesin, ja kui tuli kiri, et mind oodatakse autasustamisele, oli see mulle suureks üllatuseks. Loomulikult läksin kohale ja sain teada, et minu näidend jäi kolmandaks. Ma usun, et see oli üks mu elu parimaid päevi.

Kus on sinu kirjutisi avaldatud?

Minu kirjutisi on avaldatud ajakirjas Hea Laps ja ühe mu tuttava blogis. Ma ei tea, kas see avaldamise alla läheb, aga need on üleval olnud ka kooli teadetetahvil.

Ütle midagi lõpetuseks!

Minu jaoks pole kirjutamine kunst ega ajaviide, minu jaoks on see fantaasia.

Küsitles **Anna-Maria Uulma**
Saue Gümnaasiumist

Mõned luuleread Greeteliilt

Sa seisad ja vaatad.
Kui küsin, mis teed,
vastad, et vaatad üksindust
ja tühjust.
Kuid mina ei usu sind,
sest su ees laiub imeline
maailm,
kus inimesed lähevad
oma sihtkohta,
teadmata, kus see on.

Ilus haljas mäng

Kas tead, et suvelõpus Londonis toimunud olümpiamängud ei hiilunud mitte ainult medalite kulla, hõbeda ja pronksiga, vaid ka rohelse mõtlemisega? Väheasti britid ise kinnitavad, et nende korraldatud spordipidustused säästsid planeedi looduslikku keskkonda märksa rohkem kui eelmised olümpiamängud. Tänu olümpialinnakesele tekkis enam kui 100 000 hektarit uut pargiala, kuhu istutati üle 4000 puu. Katuseakendega velodroomil kasutati kunstlikku valgustust minimaalselt ja korvpallistaadion konstrueeriti nõnda, et selle saab täielikult lahti monteerida ning kuskil mujal jälle üles panna. 12 000 istmega tohutus hoones on kasutatud võimalikult vähe terast ja betooni. Mõeldi ka sellele, et 6,5 miljoni inimese söögi-joogikordadest ei jääks palju prahti järele: ühekordseks kasutamiseks tehtud nõud ja pakendid valmistati kompostitavatest materjalidest nagu tärklis ja tselluloos. Nurisemist oli kuulda siiski selle üle, et kuld-, hõbe- ja pronksmedalite valmistamiseks vajalik metallitoodang tuli Rio Tinto kaevandustest, kus mõnede looduskaitsete sõnul ei hoolita ei loodushoiust ega töötajate tervisest. Eks igal medalil ole kaks külge! Olümpiamängudel välja jagatud 4700 medali tarvis kulus kokku kaheksa tonni väärismetalle – kulda, hõbedat ja vaske.

Olümpiat ahvida ei tasu!

Shanghai loomaaias on juba mõnda aega külastajaid lõbustatud loomade olümpiamängudega. Aastal 2011 võttis neist atraksioonidest osa üle 200 loomaia-asuka ning võistlusalasid oli enam kui 40. Olümpiatule süütamisega tegelesid karu Whinny, elevant Mary ja šimpans nimega Xiao Xiao. Mängud kestsid üle kuu ja töid korraldajatele teadagi sisse kopsaka piletitasu. Osa vaatajatest peab lövi ja gaselli võidujooksu ning kanguru ja rammumehe vahelist poksiturniiri naljakaks, kuid loomakaitsejäd tõstsid juba 2006. aasta mängude ajal protesti, ning viimane,

aastal 2011 toimunud loomade olümpia kuulutati seadusevastaseks, kuna enamjagu loomadest kannatas tugeva stressi all ja ka hukkunuid oli päris mitu. Kuuldavasti jäeti tänavusele suvele planeeritud loomasportdiviisid siiski pidamata.

Talurahvas peab au sees esivanemate mängu

Hiinas, Nanyangis, korraldatakse alates 1988. aastast talurahva spordivõistlusi, kus viljeldakse lisaks klassikalistele aladele (kergejõustik, korvpall, kuulitõuge jne) ka esivanemate sportlikke mängu. Iga nelja aasta tagant selgitatakse välja näiteks parimad riisitaime istutajad ja kuuel jalal kihutajad. Lisaks nobedatele jalgadele nõuab selline jooks, kus keskmise sportlase jalad on seotud mõlema kaasvõistleja omadega, väga läbimõeldud meeskonnatööd!

Daamid kannavad palke märgleva kergusega

Järgmised suveolümpiamängud, mis toimuvad Rio de Janeiros, jäävad brasiillaste korraldada. Kuid Brasiilias on juba alates aastast 1996 korraldatud isemoodi suurvõistlusi, millest võtavad osa põlisrahvaste nobedaimad ja osavaimad sportlased. Brasiilias öeldakse elavat 800 000 indiaanlast, ning viimastest spordimängudest 2011. aastal võttis osa ligikaudu 1400 võistlejat. Ka nemad korraldavad lisaks traditsioonilistele spordivõistlustele mitmeid isevärki jõukatsumisi: näiteks peab teatejooksu naiskond toime tulema 90-kilose palgi kaasas kandmisega. Õnneks ei tule seda ükshaaval käest kätte edasi anda, vaid piisab tasakaalukast võistkonnatööst.

HERMAN'S HERMITS

Vello Salumets

Ameerika pop-turgu on võimalik vallutada ka
Beatlesi kiiluvees (*Peter Noone*)

Inglismaalt Manchesterist pärit **Herman's Hermits**it võib vabalt pidada maailma esimeseks närimiskummi-bändiks. (Kuigi 60ndate keskel oli see mõiste veel tundmatu, nn. nätsubändid võrsusid ja aastakümne lõpus.) Herman's Hermits oli oma tohutu populaarsuse eest tänu võlgu väga noorele, isegi murdeest nooremale publikule. Bändi laulusolistist Hermanist, risti-nimega Peter Noone, pikkade esihammastega lapsekasvu kutist, sai miljonite plikate suursoosik. Ka mammadel oli kerge heaks kiita sellist musirulli, kelle puhul ei tarvitsenud olla valvel nagu tihti teravaid kommentaare pitsiva John Lennoni puhul.

Samalaadselt hiljem pinnale kerkinud nätsubändidega oli ka Herman's Hermitsi muusikaline tase üsna tagasihoidlik. Paljudel nende plaatidel mängisid külalismsuusikud, näiteks kitarrist Jimmy Page ja klahvpillimängija John Paul Jones, tulevased Led Zeppelini loojad.

Peter Blair Denis Bernard Noone oli sündinud 1947. aastal Liverpoolis, kuid kodulinnaks sai talle hoopis Manchester. Muusikat ja näitlemist õppis ta kohalikus muusika- ja draamakoolis, esinedes peagi lapsnäitlejana kuulsas TV-seebikas „Coronation Street”. Ühes noorteklubis tutvus Noone bändiga The Cyclones, kuhu talle pakuti laulusolisti kohta. The Animalsi

produtsendina tuntuks saanud Mickie Most sai 1963. aastal uuest bändist, nüüd juba nimega **The Heartbeats**, haisu ninna ja hakkas nende esinemisi külastama. 15aastase Peter Noone'i imago ja lavaesinemine mõjusid Mostile sedavõrd, et ta pakkus bändile plaadistuslepingut EMI-ga. Kuna Peter Noone meenutas kaaslastele ühe animaseriali tegelaskuju Shermanit, otsustati pärast ristida bänd ümber Herman's Hermitsiks. Kuigi tegevusaja jooksul tuli ansambelis mitmeid meeskonnamuutusi, kuulusid esikohale jõudnud singlite ajal selle koosseisu soolokitarrist **Derek „Lek” Leckenby** (1946), rütmikitarrist **Keith Hopwood** (1946), bassimängija **Karl Anthony Green** (1946) ja trummar **Barry „Bean” Whitwam** (1946).

Mickie Most oli leidnud tõelise kullasoone. Producenti ei huvitanudki niivõrd bänd ise, kui võrd solist. Kuna Noone'il oli pisuke hääl ning raskusi puhtalt laulmisega, valis Most kaalutletult tema jaoks välja muusikamaterjali, mis sobis Noone'i võimetele ja suurendas tema „kaisukaru” imagot.

Hermanid, nagu neid kutsuma hakati, tabasid esimese pauguga kümnesse. Producent oli valinud bändi debüütsingliks The Cookies'i solisti Earl Jeans'i pala „**I'm Into Something Good**”. Herman's Hermitsi nobeda rütmiga kaver läks kuulajatele nii hästi peale,

et tõusis 1964. aasta sügisel kaheks nädalaks Briti tabeli tippu ning müügiks läks ligi pool miljonit plaati. Pärast singli USA turgudele jõudmist ületati ka miljoni piir. Kuid see oli alles algus.

Järgmisel kahel aastal oli Herman's Hermits USA soosituim bänd ja „hermaaniast” sai seal sama tuntud mõiste kui „biitlimaania”. Kuidas aga sai üldse võimalikuks, et peamiselt vanu hitte üles soojendanud ja mänguuskuselt üsna keskpärase tasemega ansambli õnnestus vallutada Ameerika? Seletus on lihtne: suurem osa USAsse maabunud Briti bändidest esindasid midagi, mis oli nii meediale kui teismeliste vanematele uus ja võõras. Britid mängisid agressiivset rütmiblusi või *rock'n'rolli*, neil olid pikad juuksed ja nende käitumises oli märke mässust lapsevanemate väärtusmaailma vastu.

Samas oli Herman's Hermitsi heatujuline ja süütu muusika, rõõmus show-meelsus ja bändiliikmete klanitud naabripoosi-imago Rolling Stonesi, Animalsi ja The Who'd pelgavatele vanematele suureks kergenduseks. Selline bänd oli meelepärane ka kirjutavale pressile ning raadio- ja TV-toimetajatele, sest Herman's Hermits oli rõõmuga valmis koostööks meediaga.

Hermanite populaarsus USA-s oli nii suur, et bändi plaadid lausa kuhjusid edetabelisse. Singel „**Can't You Hear My Heartbeat**”, mida Inglismaal ei avaldatudki, tõusis 1965. aasta kevadel teisele kohale. See üle miljoni küündiva müügiarvuga plaat püsis veel tabelis, kui sinna ilmus Herman's Hermitsi kaver 1957. aasta hitist „*Silhouettes*”. Billboardis saavutati küll ainult 5. koht, kuid seda ilmselt põhjusel, et USA raadiojaamad hakkasid samaaegselt mängima bändi esikalbumilt pärit pala „**Mrs. Brown You've Got A Lovely Daughter**”. Herman's Hermitsi kaver sai USA-s nii kuulsaks, et sealne MGM plaadifirma oli sunnitud avaldama selle singlina: 600 000 ettetellimust teinud publik lausa tormas plaadipoodi. Singel püsis Billboardi tipus 3 nädalat, saades krooniks veel kaks Grammyt. Mil-

joniline müügipiir polnud probleemiks, ent mingil seletamatul põhjustel ei avaldatud Inglismaal ka seda singlit. Herman's Hermits oli brittide jaoks üks paljudest, USA-s aga ebajumal.

Aasta 1965 oli Herman's Hermitsi tippaeg, sest nende kogusse lisandusid veel kuldplaadid singlite eest „**Just A Little Bit More**”, „**Wonderful Land**” ja „**I'm Henry VIII, I Am**”. Lauluautorid Fred Murray ja R.P. Weston olid selle humoristliku pala kirjutanud juba 1911. On taas kummaline, et Inglismaal jäi Herman Hermits'i kaver täiesti märkamatuks. Seevastu USA-s tõusis „*I'm Henry VIII, I Am*” Billboardi tippu. Hermanite meeleto menu Ameerikas jätkus.

1966 nähti Herman's Hermitsit edetabelites selliste hittidega kui „**A Must To Avoid**”, „**Listen People**”, „**Dandy**” ja „**No Milk Today**”. Kümne parema hulka nii Inglismaal kui ka USA-s jõudis järgmisel aastal veel „*There's A Kind Of Hush*”, kuid siis hakkasid tulema vaid pisihitid. Peter Noone, kes oli olnud paljude USA meediakanalite lemmik, hakkas kiiretele muutustele jalgu jääma.

Olgu näiteks või tema 1967. aastal antud intervjuu, mis puudutas tärkavat *flower-poweri* liikumist: „Mulle hipid ei meeldi. Mulle ei meeldi need valged, kes karjuvad tänavail vaid selleks, et tutvustada rinnamärkide ja lilleõitega oma kummalisi eluväärtusi.” Raske öelda, oli see tark väljaütlemine või juba rikkurina elu nautiva staari hetkesähvatus, kuid peagi ei tähendanud plaadiostjate jaoks nimi Herman's Hermits enam mitte midagi.

Herman's Hermits, kelle arvele oli kogunenud 14 kuldset singlit ja albumit ning kelle plaate oli kokku müüdnud üle 60 miljoni, läks 1971. aasta lõpuks laiali. Peter Noone jätkas sooloartistana, saavutades küll mitmeidki kordaminekuid, kuid jõudes lõpuks tagasi punkti, kust oma lavakarjääri alustas. 1983 nähti teda näitlemas Londoni West Endis tükis „*The Pirates Of Penance*”. Ring sai täis.

Herman's Hermitsit interneti kaudu kuulata ja vaadata aadressidel:

<http://www.youtube.com/watch?v=zxDh2sYQRpo>
<http://www.youtube.com/watch?v=lv8kOVI9tBc>
<http://www.youtube.com/watch?v=Reqc38YW81w&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=F5ozG5JYMvM&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=xLR142BhY3k&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=ilEdQdtIayg>
<http://www.youtube.com/watch?v=Zu9mH4bLuVO&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=fLuRIQnE3Rg&feature=related>

Ütle üks hea autolapse nimi!

Algus jaanuarinumbris 2011

AUTODEST

Tähestikutäis autosid

Jüri Trouberg

Lancia 037

Lambda

Alpha

Theta

Lancia on uhke sõiduriist, mida poeparklates tihti ei kohta. Eelmise sajandi alguses polnud muidugi kellelgi aimugi, et selle itaallaste-pere liignimega hakatakse kutsuma autosid.

Automark sai oma nime **Vincenzo Lancialt** – aastal 1881 Torino lähedal asuvas Fobello külas sündinud mehelt, kelle isa oli üpriski jõukas konservitootja. Peres kasvas neli last – üks tüdruk ja kolm poissi, kellest Vincenzo – hüüdnimega Cenzin – oli noorim. Lapsena ei täitnud Cenzin oma isa lootusi – ta oli küll andekas ja lahtise peaga poiss, kuid õppimine oli tema jaoks igav. Matemaatikaga sai ta küll hästi hakkama, aga raamatupidajaks, nagu isa soovis, ei tahtnud ta omeltigi saada.

Seevastu oli Cenzin lummatud esimestest automobiilidest ja oli õnnega koos, kui ta koos oma sõbra Claudio Fogoliniga pääses tööle Fiat'i autokompaniisse. 19aastane noormees, kes ennast pidevalt täiendas, sai suurepäraselt hakkama nii autotehnika kui võidusõiduautode testijana.

Pikapeale aga tekkis tahtmine ka ise midagi leiutada, ning koos Claudioga asutaski 25aastane Vincenzo autofirma Lancia & Co. Aasta pärast oli juba esimene autogi kokku pandud, kuid kahjuks hävis see autotehase tulekahjus täielikult, nii et uue Lancia esitlus lükkus aastale 1908.

Esimene Lancia, 12hobujõuline sõidumasin, sai nimeks Alpha, mis on teatavasti kreeka tähestiku esimene täht. Ka edaspidi pani Lancia oma masinatele meelsasti nimesid just kreeka alfabeedi järgi: Beta, Lambda, Theta... Tema esimene veoauto Jota valmis aastal 1915, ning sellele järgnes veel terve rida kiiresti populaarsuse saavutanud koorma-autosid.

Lancia oli kuulus paljude uuenduste poolest: 1913 valminud Theta oli esimene Euroopas tootmisse läinud auto, mis oli varustatud täieliku elektrisüsteemiga, novaatorlik oli ka sõltumatu esivedrustusega Lambda, mida toodeti aastatel 1922 – 1931.

Andekas autode looja suri infarkti tagajärjel juba 55-aastaselt, jõudmata näha oma viimase masina Aprilia tootmisse minekut. Autotööstus läks Vincenzo lese Adele Miglietti ja ta poja Gianni Lancia kätte. Gianni, kellest sai ajapikku osav ja kirglik võidusõitja, asus tootma ka võidusõidumasinaid.

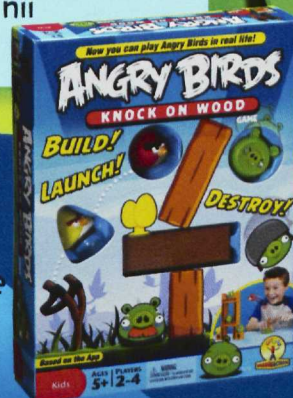
ANGRY BIRDS

ANGRY BIRDSI MÄNGUSARJA LINNUD LÕUNASSE EI LENDA!

Meie rändlinnud pakivad juba kohvreid ja asuvad peatselt teele lõuna poole – nii nagu mullu, nii nagu kümme aastat tagasi, nii nagu sada aastat tagasi. Kuldnokad, ööbikud ja toonekured on igati rahul oma esivanemate elulaadiga. Hoopis teistmoodi nokalised on **Angry Birdsi** ehk Kurjalindude sarja kuuluvad mänguhimulised linnukesed: nemad mõtlevad alatihti välja midagi uut ja lustakat. Matteli uues Angry Birdsi lauamängus saad koos nende isevärki lindudega uusi hooneid planeerida, valmis ehitada ja seejärel ka lammutamis-võistluse maha pidada. Mängul on oma reeglistik, nii et tööle tuleb panna nii pea kui ka käed. Põnevust kui palju!

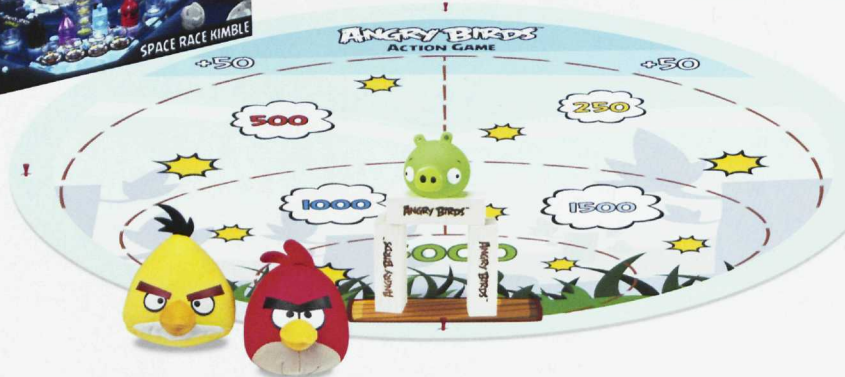
Kui aga ilm vähegi lubab, siis kasuta septembripäevi ikka ka õues mängimiseks. Võib-olla on su kodu läheduses mõni kena mänguväljakki? Aga missugune peaks olema üks õige mänguväljak? Joonista või kirjuta meile sellest ja saada oma mõtted toimetusse enne 5. oktoobrit 2012! Parimate mänguväljakuideede autorite vahel loosime välja Matteli uue Angry Birdsi mängu!

ANGRY BIRDS™

TACTIC®

ACTION GAME

Igal linnul oma laul

Nii mõnigi lasteraamatu- või filmitegelane on saanud tuntuks ka suurte inimeste seas, ja leidub selliseidki kangelasi, kellest on saanud arvuti-, teleri- ja lauamängude sangarid. Meil on Lõvi-kuninga ja Lotte pused, pokudega lauamängud...

Põhjanaanbrid soomlased uhkeldavad aga juba tükk aega **Angry Birdsi** nimelise sulestekambaga, kes esiotsa tõstsid päid ja koibi elektroonilistes mängudes, kuid nüüdseks on ennast nähtavaks teinud ka tavamängude maailmas.

Õues ja tegelikult ka toas müttamiseks mõeldud Angry Birdsi mäng kannab nime **Action Game** – maakeeli võiks see siis olla näiteks **Märulimäng**.

Lisaks on olemas Angry Birdsi lauamäng **Kimble**, mis meenutab vana head ümberilmamängu, ainult et mängulaud on tugevast papist ja täring teeb oma otsuseid plastikust kupli all. Põnevust maa ja ilm!

Aga missugused on Sinu lemmiktegelased arvuti- ja ka teleriekraanilt?

Mõtle hästi järele ja pane paberile või e-postisõnumisse ritta **5 Sinu meelest kõige popimat joonisfilmi- või arvutimängutegelast** ning saada toimetusse enne **5. oktoobrit 2012!**

Edetabelite koostajate vahel loosime välja uusi Angry Birdsi mängu **Rekatolt!**

REKATO

NB! Ega Sa ole unustanud, et värsked lauamängu-uudiseid leiad iga kell mänguasjade maaletooja Rekato veebipoes aadressil www.rekato.ee

9 771406 344067